

mevzubahis

s a m i m i y e t l e c i d d i y e t a r a s ı n d a

Yıl: 2 | Sayı:8 | Ağustos 2021 | Genç İHH yayınıdır.

İNSANIN MEKANI ŞEHİR

- 06 MEHMET OSMANOĞLU İLE SÖYLEŞİ
- 10 MEDENİYETLERİN TEZAHÜRÜ ŞEHİR
- 16 MASKENİN KAPATAMADIĞI
- 18 OSMANLICA İLE SÜSLENEN ŞEHİR
- 20 YAVAŞ YAŞA, İYİ YAŞA!

- 24 HZ. HÜSEYİN EFENDİMİZİN SIRRI
- 36 KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN
- 40 KADERDE ENSAR OLMAK VARSA
- 42 FOTOĞRAF HİKAYESİ
- 44 BU ŞEHİR, O ESKİ BURSA MIDIR?

Manifesto

İnsanlık bir buhran yaşıyor. Bu buhranı oluşturan sebepler, bakıp da göremediğimiz, görüp de hissedemediğimiz şeyler. İnsanoğlu bakmakla görmek, görmekle hissetmek arasındaki ince çizgiyi fark edebilseydi, her şey gün yüzü gibi anlaşılır olurdu.

Dünyada olup biten şeyleri anlamsızlaştıran, var olan bilgi enformasyonunun çeşitli manipülasyonlara uğrayarak insanları doğru bilgiye ulaştırıcı değil, belli zümrelerin kendi emellerini gerçekleştirmede bir araç olarak kullanmasıdır.

Böylesi bir düzende, iyiliği yaymak ve doğruluktan şaşmamak şiarıyla hareket eden bir topluluk olarak bize düşen, elbette ki bu bilginin yanlış kullanımına bir ‘durl’ demektir. Bu duygular ve amaçla, gençleri bu yanlış bilgi akınından muhafaza etmek için yola çıktık.

Biliyoruz ki, gençlik bir çınardır. Ve bu çınarın oluşumu için tohum gereklidir. Tohum ise, ithal değil, tamamen yerli olmalıdır. Ekilen ithal tohumlar, körpe zihinleri zehirliyor, hakikati perdeliyor.

Söz konusu hakikatin muhafazasıysa ve iyilik denen olgu, kuru bir iyilikten de öte doğrulukla bağlantılı olduğuna göre, iyiliği yayarken doğruluğu da gözetenler, bilginin doğrusunu da göstermekle mükelleftir! Biz de bu doğruyu gösterme niyetindeyiz.

Kuruluş amacı gençleri bilgilendirmek, iyiliği teşvik etmek ve onlara bu dergide köşe vererek söz hakkı tanımak olan dergimiz, bu doğrultuda bilgi ve birikiminden istifade edebileceği herkesi yazar kadrosuna dahil eder, alanında uzman hocaları da misafir yazar olarak kabul ederek tüm bunları okur kitlesinin istifadesine sunar. Oluşturduğu ‘Gençler Yazıyor’ köşesiyle de her kesimden gencin görüşlerini ifade edebilmeleri imkanını sağlar.

Güzel bir amaçla çıktığımız bu yolda, siz kıymetli okurlarımızın ilgi ve alakalarına nazaran çok daha zengin içerikler ve yazar kadrosuyla mevzuları konuşmaya devam edeceğiz.

Kıymetli okurlarımız,

Dergimizin 8. sayısı ile karşınızdayız. Bu sayımızda dosya konusu olarak “Şehir” temasını belirledik.

Geçtiğimiz sayıda ise Medeniyet temasını işlemiştik. Medeniyetin hemen ardından şehri seçtik çünkü şehri oluşturan medeniyettir. Medeniyetle şehir arasında çok sıkı bir bağ vardır. Medeniyet soyut olarak bir toplumun kültürü, yaşayışı, düşünce dünyası. Sezai Karakoç ‘bu ruhlar arasında olan bir savaştır’ derken, bahsettiği ruh neydi? Toplamların da bir ruhu var, o ruh medeniyettir. Toplumdaki fertler, her ne kadar farklı yaşantı ve görüşlere sahip olsa da, geçmişle şu an arasındaki bağ olması vesilesiyle aslında köprü görevi görmektedir. Çoğunluğun kabul ettiği bazı anlayışlar, kabul edilen anlayışa aykırı bir yaşam sürmek isteyenleri de topluluk olmanın doğası gereği baskılamak durumundadır. Her ne kadar, yaşanan teknolojik gelişmeler, fertlerin benimsediği dışardan ihraç edilmiş ideolojik yaklaşımlar süreç içerisinde kültürel yozlaşmaya sebep olsa da, bu yozlaşmanın çok uzun zaman içinde gerçekleşmesi, gerçekleşmesinin engellenmesine dair bize bir umut veriyor. Kültür bir toplum için önemli olmakla beraber, kutsal değildir. Ama toplumun gidişatını belirleyen bir faktör olmasından dolayı, topraklarımızda var olan kültürel kodların dışında, dışardan ihraç edilmiş kültürel kodların toplumun içine yayılması ve kemikleşmesi fertlerde kimlik kaybına sebep olmaktadır. Bu da kimiksiz bir toplum demektir ki kimliği yitirilmiş bir toplum ideolojik hâkimiyeti elde tutan devletlerin kölesi olma konumuna düşer. Kültürün korunmasını önemli kılan da budur.

Medeniyet bir toplumun ruhudur dedik, ruh ise kültür, yaşayış, inanç gibi olgularla şekillenmektedir. Tüm bunlar ise, yaşadığımız şehirleri oluşturmamızda bizi etkileyen faktörlerden. Nitekim geçmişten bugüne mimari yapılar incelendiği zaman, süreç içerisinde birçok değişime uğradığını görüyoruz. Özellikle Osmanlı dönemi mimari eserlerine bakıldığı zaman yapıların zarafet ve mahremiyeti ön plana çıkıyor. Mesela müstakil bir şekilde genelde 2 katlı yapılan cumba evlerde, üst katlarının çıkıntılı olup mahallede gölge ve koruma oluşturmalarının sebebinin yağmur yağdığı ve güneş çok sert olduğu zamanlarda insanlara gölge ve korunak vazifesi görmesi için tasarlandığını duyduğumda bu zarafete hayran kalmıştım. Tabii müstakil olması da mahremiyet özelliği sunuyor. Fakat bugün şehirlerimize baktığımız zaman, zarafet ve mahremiyetten eser göremiyoruz. Oldukça yüksek ve küçük binalar, tahrip edilmiş yeşil alanlar... Bakıldığı zaman estetik bir zevk sunmayan bu evler, insanlara temel yaşam ihtiyacı olarak başını sokabildiği bir dairenin dışında bir şey vaat edemiyor. Şehirlerimizi yediden yetmişe kime sorsak muhtemelen çoğu kişi mevcut yapılaşmadan memnun olmadığını ifade edecektir. Yürürken rastladığı eski bir yapıya imrenerek bakacaktır. Sanki, bu yapılar kendinden önce yaşayan insanların yaptığı bir yapı değildi de, dünya var olduğundan beri orada öylece duran bir yapıymış gibi.

Yazarlarımız alanında tanınan isimlerle yaptıkları röportajlar ve kendi yoğun araştırmalarıyla sizlere yine bir bilgi şöleni sunacaklar. Şimdiden iyi okumalar, bir sonraki sayıda görüşmek üzere, kendinize iyi bakın.

12 İNSANIN MEKANI ŞEHİR

mevzubahis İÇİNDEKİLER

06

MEHMET *ile*
OSMANOĞLU

"İDEAL ŞEHİRİN
İNŞASI" VE ŞEHİRCİLİK
PROBLEMLERİMİZİN
ÇÖZÜMÜ ÜZERİNE SÖYLEŞİ

24

MUHARREM AYININ
FAZİLETLERİ VE
HZ. HÜSEYİN
EFENDİMİZİN
SIRRI

16

MASKENİN
KAPATAMADIĞI

10

MEDENİYETLERİN EN
MÜHİM TEZAHÜRÜ
ŞEHİR

+ DİĞER KONULAR

- 18 OSMANLICA İLE SÜSLENEN ŞEHİR
- 20 YAVAŞ YAŞA, İYİ YAŞA!
- 30 SREBRENİTSA KATLIAMI
- 36 KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN

- 42 FOTOĞRAF HİKAYESİ
- 44 BU ŞEHİR, O ESKİ BURSA MIDIR?
- 49 ÖNERİLER
- 50 MERCEL ALTI AYETLER

40

Kaderde
ENSAR OLMAK VARSA

MEHMET *ile* OSMANOĞLU

“İDEAL ŞEHRİN İNŞASI” VE ŞEHİRCİLİK PROBLEMLERİMİZİN ÇÖZÜMÜ ÜZERİNE SÖYLEŞİ

Mimar Mehmet Osmanoğlu’ndan ideal olarak tasarladığı şehircilik anlayışını ve ideal şehirlerin inşası için tanımladığı 9 ilkeyi dinledik.

Arif Erdem Aktaş

Sehirlerle insan ve toplumların birbirleri üzerindeki etkilerini nasıl değerlendirirsiniz? Şehirler, medeniyetin özetidir. Bir inancı, medeniyeti, kültürü, değeri inşa ettiği şehirlerinden tanırız. Bu yönüyle şehrin medeniyeti yansıtıcı tarafı en önemli yönüdür belki de. Rahmetli Turgut Cansever hocamın bir sözünü zikretmek isterim burada. “Yapılan her şey, inancın esere yansımasıdır” der. Herkes kendi inandığı değerler manzumesine göre çevresini, evini, şehri, ülkesini, inşa ve imar eder. Dolayısıyla şehrin yansıtıcı tarafını gözden kaçırmamalıyız. Bu anlamda şehrin silueti bize o medeniyet hakkında çok şey anlatır. Şehirde yükselen değeri siluetinden anlayabilirsiniz. Bir bakıma şehrin amentüsüdür silueti. Örneğin bir şehrin silüetine bakınca plazalar, alışveriş tapınakları, tanrılık iddiasında yarışan gökdelenler, Nemrutların ve Firavunları gibi kuleler mi daha çok göze çarpıyor; yoksa tabiata, insana, insanın kendisini

ve Allah’ın bize emanet ettiği tabiatı hüsnü muhafaza ederek inşa edilmiş bir şehir silueti mi göze çarpıyor? Bunu şehrin siluetinden gözlemleyerek o şehrin amentüsünü okuyabiliriz.

Zaten her medeniyet kendi inancına göre şehirlerini inşa eder. Hiçbir şehir tesadüfi olarak oluşmaz. Örneğin savaşçı bir medeniyet, şehirlerini ona göre korunaklı, savunmaya ve savaşmaya elverişli bir şekilde inşa eder. Tabi burada şunu da anlatmak lazım, bu şehirleri inşa eden insanlara ne oluyor sonradan? İnsanların şehirleri inşa ettikleri gibi sonradan da o şehirlerde insanları kendi kuruluş mantığına göre dönüştürmeye başlıyor. Bu olay Batı’da daha fazla istenen bir şeydir. Çünkü Batı insanı eserinin esiri olur. Bunun temel sebebi Batı’da ferdiyetin çok fazla öne çıkmasıdır. Hâlbuki İslam’da cemiyet, yani toplum, yani ümmet anlayışı öne çıkar. Bu toplumun içindeki fertler ortaya koydukları eser için kendilerinin sadece vesile olduklarını, asıl eser

sahibinin Allah olduğunu bildikleri için bu kibre kapılmazlar.

Tam da bu geldiğiniz noktadan devam edelim. İslam’daki bu bahsettiğiniz ümmet olma ve kibirden uzak anlayışın sonucu olarak nasıl şehirler ortaya çıkar? Bir İslam şehri nasıl olur?

Az önce de Turgut Cansever hocamdan alıntıladığım sözü tekrar etmek istiyorum bu noktada. “Yapılan her şey, inancın esere yansımasıdır.” Bu anlayışla Müslümanlar da kendi şehirlerini inşa ederken kendi inançlarını yansıtarak şehirlerin merkezlerine camiye yerleştirirler. Çünkü Müslümanların inançlarındaki en önemli yapı, Kâbe’nin şubesi ve Beyti Mamur’un dünyadaki iz düşümü olan camidir. Tıpkı Mekke ve Medine şehirlerinde

de olduğu gibi şehrin odağına inanç yerleştirilir. Fakat şehrin merkezine inancı yerleştirmek, dünyayı boş vermek veya dünyanın gerektirdiklerini es geçmek gibi bir anlayışı da getirmez. İslam şehirlerinde dikkat ederseniz caminin hemen yanında bir bedesten veya bir çarşı vardır. Veya mahallelerin içerisinde, evlerin aralarında mezarlık vardır. Yani buradaki ana fikir, bu dünya ile öteki dünyanın iç içe olduğudur. İnsanın fitratında olan dünyevî ihtiyaçları da karşılayan bir şehircilik anlayışı mevcuttur İslam şehirlerinde.

Müslüman bir sanatkar veya zanaatkar bir malzemeyi kullanırken o malzemenin yaratılış hikmetine uygun kullanmak zorundadır. Yani ahşabı taş, taşı da ahşap gibi kullanamayız. Dolayısıyla

İslam şehirleri eşyanın yaratılış hikmetine dikkat edilerek inşa edilir. Bu bakımdan da İslam şehirde öncelik insandır. Motorlu taşıtlara göre değil, yayalara göre şehir. Çocuklar, kadınlar, yaşlılar, engelliler, kuşlar, canlılar düşünülerek İslam şehri inşa edilir.

Bu şehirlerde toplumun bütün kesimleri bir arada yaşarlar. Zenginlerin kendilerine ayrılmış, yoksullarla hiçbir şekilde karşılaşmayacakları özel alanlarda yaşamaları; düşük gelirli insanların da şehrin dışında, banliyölerde sefalet içinde yaşamaları İslam anlayışından uzaktır. İslam’da Paşa’nın konağı ile bakkalın evi yan yanadır. Bu da kimilerinin karşı çıktığı ancak benim çok katıldığım “mahalle baskısı” kavramını ortaya çıkarır. Bunun sonucu olarak zengin, bir harcama

“

ŞEHİRDE YÜKSELEN DEĞERİ SİLÜETİNDEN ANLAYABİLİRSİNİZ. BİR BAKIMA ŞEHRİN AMENTÜSÜDÜR SİLÜETİ. ÖRNEĞİN BİR ŞEHRİN SİLÜETİNE BAKINCA PLAZALAR, ALIŞVERİŞ TAPINAKLARI, TANRILIK İDDİASINDA YARIŞAN GÖKDELENLER, NEMRUTLARIN VE FİRAVUNLARINKİ GİBİ KULELER Mİ DAHA ÇOK GÖZE ÇARPIYOR; YOKSA TABİATA, İNSANA, İNSANIN KENDİSİNİ VE ALLAH’IN BİZE EMANET ETTİĞİ TABİATİ HÜSNÜ MUHAFAZA EDEREK İNŞA EDİLMİŞ BİR ŞEHİR SİLÜETİ Mİ GÖZE ÇARPIYOR?

yaparken sosyolojik dengeyi gözetir ve toplumun her kesimi bir arada barışık biçimde yaşamını sürdürür. Bu toplumsal barış da İslam anlayışının bir sonucudur.

Özellikle günümüze geldiğimizde sizin şu anda ideal olarak tasarladığınız şehircilik anlayışını ve ideal şehrin özelliklerini biraz anlatabilir misiniz?

Biz şu anda bir şehircilik paradigmasından yoksunuz. Şehirlerimiz nereye koşuyor sorusunun cevabı yok. İlla bir cevap vermek gerekirse şöyle diyebiliriz: Şehirlerimiz istediği yere koşuyor. Bizim yakın zamanda yayınlanmasını umduğumuz kitabımızda bu noktalara değindik. İdeal şehrin nasıl olması gerektiğine dair kendimizce bazı fikirler ürettik. Bizim şehirlerimizin ideal şehir

olmaktan neden uzak olduklarını bu fikirlerimiz üzerinden inceleyelim derseniz.

Biz ideal şehir inşası için dokuz parametre öngördük. Kısaca bunlara değinelim.

Birincisi, ulaşılabilir ve yaşanabilir büyüklükte olmalı bir şehir.

İkincisi, ufki yani yatay olarak tasarlanmış bir şehir olmalı. Firavunvârî kulelerle göya yükselerek insanlığı alçaltmanın bizim anlayışımızda yeri yoktur.

Üçüncüsü, demin de konuştuğumuz üzere yaya öncelikli bir şehir inşa etmeliyiz. Şehrin bütün tasarımı insana göre olmalıdır. Motorlu taşıtların ve diğer araçların ana trafik güzergâhları şehrin dışından sağlanmalı.

Dördüncüsü, yavaş ve sakin bir şehir inşa etmeliyiz.

Beşinci olarak, yerel kültür ve mimariyle ilişki içerisinde bir şehir inşa etmeliyiz. Kimliksiz, basmakalıp, birbirinin kopyası yapılar yerine yerel mimariyle kültürün yansıtıldığı bir şehir...

Altıncısı, yeryüzünü hüsnü muhafaza eden ve ekolojik dengeyi bozmayan bir şehir... Şehri yağmalanacak bir alan olarak görmeyen, şehri emanet olarak gören bir anlayış hâkim olmalıdır.

“

BİZİM ÇÖZÜM ÖNERİMİZ ÇOK AÇIK. HIÇ VAKİT KAYBETMEDEN –ÇÜNKÜ ZATEN GEÇ KALDIK– ANADOLU'DA KURULMAK ÜZERE ASGARÎ 100 YENİ ŞEHİR PLANLAMAMIZ GEREKİYOR. ŞEHİRLEŞMEYE UYGUN, TARIM ARAZİLERİNİ İŞGAL ETMEDEN ANADOLU'YA YENİ ŞEHİRLER PLANLAMALIYIZ.

Yedincisi, yansıtıcı bir şehir olmalı. Neyi yansıtacak bu şehir? İnanç, tarih ve kadim geleneğin ruhunu yansıtmalıdır. Yani o şehirde önceden yaşayanların ve yaşananların ruhunu da yansıtan bir şehir olması gerekir.

Sekizinci olarak, bu şehir yerleşime uygun ve sağlam zeminler üzerine kurulu bir şehir olmalıdır. Tarım arazilerini, dere kenarlarını işgal ederek şehir kurulmamalı.

Son olarak da yatırım ve işletme masrafları asgarî düzeyde tutulan bir şehir olmalı. Yani şehri inşa ederken israfı önleyici bir zihniyetle hareket edilmeli.

Bizim çalışmalarımızdan çıkarttığımız sonuca göre bir şehir inşa edilirken bu dokuz ilkeye göre inşa edilirse insanın fitratına uygun, yaşanabilir bir şehir ortaya çıkmış olur. Hiçbir ilkeye uyulmadan inşa edilip ilerleyen şehirler adeta cehenneme dönüşür. Tıpkı şimdiki şehirlerimiz gibi.

Peki, şu anda bizim şehirlerimiz için iş isten geçti mi?

Bu zaten üzerinde çalıştığımız bir konu. Bu konuda çeşitli araştırmalar yaptık ve şöyle bir istatistiğe ulaştık: Anadolu kıtası; dağlar, bayırlar, göller, dereler, akarsular vs. gibi insan yaşamına uygun olmayan alanların tamamını çıkarttığınız zaman, her ailenin 500 metrekareden fazla bahçesi olan evlerde yaşayabileceği şekilde tam 1 milyar insanın yaşayabileceği büyüklükte bir kıtadır. Bunu tabi insanlar duyduğu zaman çok şaşıyorlar. Şu anki duruma

baktığınız zaman ülke nüfusunun yüzde kırkının Marmara Bölgesi'ne yığılmış durumda. Nüfusun neredeyse yüzde sekseni büyük şehirlerde yaşıyor ve Anadolu'nun geri kalanı boş halde duruyor. Fakat bu kalabalık şehirlere bakan insanlar arazi kıtlığı olduğunu ve yüksek binaların bundan dolayı yapıldığını düşünüyorlar. Hâlbuki planlamadan doğan sıkıntıların sonucudur bunlar

tamamen. Aslında arazi kıtlığı değil akıl kıtlığıdır bizim şehircilikteki sorumuz. Türkiye'nin deprem konusunda en riskli bölgesi olan Marmara Bölgesi'ne bu kadar iş gücünü, eğitilmiş nüfusu, sanayiye yığmak büyük bir hatadır. Bu hata yakın zamanda yapılmış bir hata değil. 1850'lerden beri Türkiye'de bu plansız şehircilik devam ediyor. O zamandan bu zamana bütün hükümetler –Osmanlı'dakiler dâhil– şehircilikten sınıfta kalmışlardır.

Özellikle İstanbul nüfusu konusunda hiçbir planlama yapılmaması, İstanbul'u Mexico City veya Buenos Aires gibi inanılmaz kalabalık, keşmekeşin yaşandığı şehirlerden biri haline getirecektir. Kanuni Sultan Süleyman döneminde Mimar Sinan İstanbul'un su problemlerini çözmek için görevlendiriliyor. Şehrin çevresindeki su kaynaklarını araştırıyor Sinan. Ardından bu su kaynaklarını ve su sıkıntılarını nasıl çözeceğini Sultan'a anlatıyor ve İstanbul için azami nüfusun 400 bin olarak belirlenmesini tavsiye ediyor. Ve bunun üzerine şimdiki Bostancı

MİMAR MEHMET OSMANOĞLU KİMDİR?

Mehmet Osmanlioğlu, 1963 yılında Bayburt'ta doğdu. İlkokul, ortaokul ve liseyi Kartal'da tamamladı. 1982 yılında İstanbul Teknik Üniversitesi (İTÜ) Mimarlık Fakültesi'nden Mimarlık ve Şehir Plancılığı eğitimi alarak mezun oldu. Çeşitli dernek, vakıf ve sivil toplum kuruluşunda kurucu, başkan ve yönetici olarak yer aldı.

ile Silivri taraflarına görevlendirilen kişiler vasıtasıyla şehre girişler kontrol altında tutuluyor. Uzun yıllar da şehrin nüfusu kontrol altında tutulup, nüfusun kontrolsüzce artması engelleniyor.

Şu anda yapılabilecek olan nedir peki? Sizin teklifleriniz nedir?

Bizim çözüm önerimiz çok açık. Hiç vakit kaybetmeden –çünkü zaten geç kaldık– Anadolu'da kurulmak üzere asgarî 100 yeni

şehir planlamamız gerekiyor. Şehirleşmeye uygun, tarım arazilerini işgal etmeden Anadolu'ya yeni şehirler planlamalıyız. Bu şehirlerin her biri belli alanlarda ihtisaslı şehirler olarak planlanacak ve insanların bu şehirlere yerleşmeleri için iş olanakları sağlanacak. Bu sayede yoğun bölgelerdeki insanları –kesinlikle devlet zoru olmadan– insanlar için cazip şehirler kurarak nüfusu bu şehirlere yaymak gerekiyor. Örneğin bazı şehirler bilişim üzerine, diğeri gıda üzerine, bir diğeri sanayi üzerine gibi ihtisas şehirleri olacak. Bu şehirlerin her biri için bir nüfus sınırı olacak. Buna göre sosyal alanlar, hastaneler, okullar, üniversiteler, vs. planlanacak.

Bizim tahayyül ettiğimiz bu şehirler 30 bin, 50 bin nüfuslu şehirlerdir. İnsanların işlerine bisikletle gittiği, çocukların okula giderken servise ihtiyaç duymadığı şehirler bunlar. İçinden ana trafik güzergâhlarının geçmediği, dolayısıyla trafiğin dışından sağlandığı küçük, yavaş ve sakin şehirler... Bunu şimdi anlatınca hayal gibi geliyor tabi ancak bunun dünyada çok fazla örneği mevcut. Bizim şehirlerimiz de geçmişte böyleydi.

Bir de tabi bu işin mülkiyet hukuku düzenlenmesinin yapılması gerekiyor. Devlet arazisi bakımından çok zengin bir devletimiz var. Devlet vatandaşına bilâ-bedel arsa verecek ev yapmaları için ancak bu arsaların satışı yasak olacak. Arsa spekülasyonu, haksız rekabet vb. şeyleri önlemeye yönelik bir hukuki düzenleme de yapılmalı.

Bizim hesaplamıza göre İstanbul'un nüfusunun bu sayede 25 yılda 5,5 milyona kadar inmelidir. Öbür türlü nüfusun bu kontrolsüz artışıyla ilerde su, ulaşım, asayiş ve sağlık konularında ciddi problemler yaşanacak gibi gözüküyor.

Bu fikrimizi çok detaylı anlatmak lazım aslında fakat çok uzun... Özetle böyle anlatmış olalım. Yakında çıkacak olan kitabımızda da anlattık.

MEDENİYETLERİN EN MÜHİM TEZAHÜRÜ

ŞEHİR

Şehri oluşturan unsurların yapısı, sayısal çoğunluğu, bu unsurların insanlar nazarındaki itibarı hatta şehrin yapılarının diziliş biçimi dahi orada yaşayan medeniyetin izlerini taşır. Biz müslümanlar ise her konuda olduğu gibi şehirlerimizin meydana getirilmesi hususunda da yegâne rehberimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)'nın bu konudaki sünnet-i seniyyesini esas almıştık.

Fatih Bünyamin Çiğdem

Aslında her şehir, kendisini inşa ve imar eden kültür ve zihniyetin yaşanılan yere yansımasıdır. Bazen insanlar o şehrin içerisinde yaşarken bunun farkında olmayabilir. Ancak, şehri oluşturan maddi unsurların yanında mutlak bir ruhu da vardır. Bu şehir ruhunu da yüzyıllar içerisinde meydana gelen medeniyet aklı yaşatır.

Medeniyetlerin en mühim tezahürü şehirdir. Şehri oluşturan unsurların yapısı, sayısal çoğunluğu, bu unsurların insanlar nazarındaki itibarı hatta şehrin yapılarının diziliş biçimi dahi orada yaşayan medeniyetin izlerini taşır.

Elbette biz de geçmişten günümüze kadar şehirlerimizi kurarken hep kendi medeniyetimizin bize sunduğu ölçüleri esas alarak işe koyulmuştuk. Çünkü her meselede olduğu gibi şehirlerimizin meydana getirilmesi hususunda da yegâne rehberimiz Hz. Muhammed Mustafa (s.a.v.)'nın bu konudaki sünnet-i seniyyesini esas almıştık.

Zira sevgili peygamberimiz İslam Medeniyeti'nin ışığında Medine-i Münevvere'yi inşa etmişti. Dolayısıyla medeniyetin şehirde yani Medine'de vücut bulması gerektiğini bizlere o öğütlemişti. Medine-i Münevvere'nin kurulmasına ilk başta Mescid-i Nebevi'nin inşasıyla başlanmıştı. Çünkü mescit (cami), medeniyetimizin de şehrimizin de merkezini teşkil ediyordu. Mescidin bizdeki anlamı yalnız namaz kılınıp ibadet edilen yer demek değildi. Bilakis mescidin şehir merkezinde yer almasının asıl sebebi şehrin yönetiminin de buradan gerçekleştirilmesiydi. Gaza vakti geldiğinde yapılan istişârelere de yine Mescidi-i Nebi sahne olmuştu. Bu mübarek mekan, karargâh olma vasfının yanında daha birçok alanda mü'minlerin ihtiyaçlarına cevap veren bir konuma hâizdi. Nitekim avlusunda "suffa" mektebi kurulmuş, bir şehrin olmazsa olmazı eğitim kurumlarının ilki de burada kendisine yer bulmuştu. Maddi ve manevi ihtiyaç sahipleri burada tespit edilmiş, gereken

yardım geciktirilmeden icra edilmişti. Mescidin yakınına bir de çarşı inşa edilmiş, yine bu kutlu mabedin manevi havasından istifade edilerek yapılacak helal ticaret de ihmal edilmemişti. Kısacası İslam Medeniyeti Medine'de vücut bulmuş, Medine'nin kalbinde ise güzide bir mescit kurulmuştu.

Ecdadımız da bu kutlu mirastan pay sahibi olmuş, bilhâssa Selçuklu ve Osmanlı dönemlerinde şehirlerimize bu usule göre nizam

verilmiştir. Bugün halâ çoğu şehrimizin içerisindeki merkezi yollar o şehrin ulu camiine çıkmaktadır. Yıllar önce yapılan ve halâ ayakta duran kimi külliyelerin içerisinde camilerimizin yanı başında yer alan kütüphaneler, çeşmeler, hamamlar, aşevleri, medreseler, çay bahçeleri, güzel sanat atölyeleri vb. bugün dahi milletimize hizmet vermektedir. Bunların yanında yine asr-ı saadetten alınan ilhamla şehirlerimizde kurulan yüzlerce vakfımızın vefakâr çalışmaları

da medeniyetimizin tezahürünü gözler önüne sermektedir. Sosyal yardımlaşma anlayışına dayanan ve mevcudiyeti mecburî olan bu kurumlar sayesinde şehrin insanları yalnız başlarına değil; el ele, gönül gönüle dertlerine derman bulmakta, yaralarını iyileştirmektedir.

Medeniyetin şehirlerdeki tezahürü sadece bize özgü bir durum değildir. Diğer medeniyetleri oluşturan kültür argümanları onların da şehirlerine in'ikas eder. Örneğin batı medeniyeti bireysel çıkara dayanan pragmatist bir zihniyetin ürünüdür. Bu yüzden şehirlerini de bu anlayışa göre inşa etme gereği duyarlar.

Günümüzde zirve noktasına ulaşan kapitalizmin egemenliği özellikle Avrupa'da kendisini göstermiştir. Burada AVM'ler şehrin merkezi konumuna yerleşmiştir. Bütün yollar sizi ya bir ticaret merkezine ya da gelir elde edilebilen tarihi yapılara çıkarır. Aslında bu durum kapitalist uygarlığın şehirlerdeki hakimiyetinin en büyük

“

GÜNÜMÜZDE ZİRVE NOKTASINA ULAŞAN KAPİTALİZMİN EGEMENLİĞİ ÖZELLİKLE AVRUPA'DA KENDİSİNİ GÖSTERMİŞTİR. BURADA AVM'LER ŞEHİRİN MERKEZİ KONUMUNA YERLEŞMİŞTİR.

göstergesidir.

Bizim şehirlerimizde de giderek yaygınlaşan bu küresel hastalık tehlikeli bir durum arz etmektedir. Derhâl kendi medeniyetimizin gereğince camii merkezli bir hayatı yeniden benimsemeli, ticareti ve diğer faaliyetleri de şehirlerimizin ruhunu incitmeden, yeterince ve kendi usullerimizle yerine getirmeliyiz!

Özetle şunu söyleyebiliriz; her şehir, kendi medeniyetinin eseridir. O şehirde yer alan her detay bize şehrin zihin perspektifini gösteren birer delil niteliğindedir. Bizlere düşen vazife ise evvela kendi muazzaz medeniyetimizi çok iyi tanımak ve sevmek, sonrasında ise yaşadığımız şehri bu mukaddes değerlerimiz ölçüsünde ilmek ilmek işlemektir!

Selam ve dua ile...

İNSANIN MEKANI “ŞEHİR”

İnsan, doğası gereği sosyal bir canlıdır. İnsanların birlikte iç içe yaşaması; köylerin, şehirlerin oluşumu bu ihtiyaca yönelik bir girişimdir. Peki günümüz şehirleri bu ihtiyacın giderilmesini sağlıyor mu, yoksa insanları yalnızlığa mı sürüklüyor? Gelin birlikte düşünelim.

Halil Emre Kösen

Günümüzde şehir denildiğinde akıllara ne gelmektedir? Uzun, gösterişli, devasal yapılar ve yanında bulunan gecekondular mı? Yoksa insanların “insanca” birlikte yaşamadığı, içerisinde kalabalıkların olduğu kadar madalyonun arka yüzünde insanların yalnızlıktan boğulduğu, yabancılardan korkmakta olduğu mekanlar mı akıllara gelmektedir?

Bir çevre planlamacısı, mimar yahut başka meslek seçseydim ilk soruya odaklanırdım ancak bir psikolog olarak pusulam her zaman insan olduğu için ikinci soru üzerinden gitmenin benim açımdan daha doğru olacağını düşünüyorum. Özellikle Sanayi Devrimi ile birlikte şehirlerin nüfusu artmış, yeni şehirler kurulmuş ve köyden kente olan göç hızla artmıştır. Bu

tarihsel gerçek, günümüzde de halen daha kendini korumakta ve dünyadaki birçok insanın yaşamak için tercih ettiği “mekânlar” şehirler olmaktadır. Tam bu noktada mekân kavramı çok önemli. Mekân kelimesi dilimize Arapçadan geçmiş bir kelimedir ve kâinat kelimesi ile aynı kökten gelmektedir. Kâinat kelimesinin Türkçe karşılığı ise evren kelimesidir. Yani bizim

yaşamak için mekân olarak seçtiğimiz yer aslında insanın kendi evrenidir. Peki yaşamak için seçmiş olduğumuz “evrenler” ne kadar düzenli? Ne kadar doğamıza uygun? Ne kadar kendimizi şehirlerimize ait hissediyoruz? Yaşadığımız şehrin bizlerdeki olumlu ve olumsuz etkileri neler? Olumsuzluklar ile nasıl mücadele edebiliriz? Tüm bu “ne” ve “nasıl” sorularını bu yazımızda tartışacağız.

Şehirler insanın üzerinde fiziksel olduğu kadar ruhsal etkiler de bırakır. Hızlı, gürültülü, kalabalık ve doğadan uzak yaşam bugünün şehirlerinin ortak özellikleridir. İnsan, doğası gereği sosyal bir canlıdır. İnsanların birlikte iç içe yaşaması; köylerin, şehirlerin oluşumu bu ihtiyaca yönelik bir girişimdir. Peki günümüz şehirleri bu ihtiyacın

“

GÖRMEKTEYİZ Kİ GÜNÜMÜZ ŞEHİRLERİ VE ŞEHİR YAŞAMI, İÇİNDE BULUNDUĞUMUZ OLUMSUZ DURUMLAR İÇİN BİZE YARDIM ETMEK YERİNE AKSİNE BU DEPRESİF DUYGULARIN OLUŞMASINI SAĞLAYAN FAKTÖRLERDEN BİR TANESİDİR.

giderilmesini sağlıyor mu? Birçok insan apartmanlarındaki kapı komşusunu tanımazken, bırakın tanışmayı sabahları komşunuz ile bindiğiniz asansörde iki tarafında birbirine “günaydın” demek yerine kafasını önüne eğdiğine sıklıkla şahit oluyoruz. Günümüz şehirlerinde görülen bu durum yalnızlık değil de nedir? Aynı apartmanda oturan

çocukların bile birbirlerinden haberdar olmadığı bir dönemden geçiyoruz. Bu durumda çocukların evdeki ebeveynlerine ve telefon, tablet gibi teknolojik aletlere sarmasını ne kadar eleştirebiliriz? Burada eleştirdiğimiz veya ortaya koyduğumuz düşünce şehirleşme karşılığı değildir. Nitekim çok uzağa gitmeye gerek yok; yakın tarihimizdeki mahalle kültürü

aslında şehrin insanın içinde bulunduğu yalnızlığa ve yabancı korkusuna çare olabileceğine dair çok güzel bir örnektir. Nitekim geçmiş medeniyetlerimizden bize miras kalan bu kültür, sosyalleşme ile şehirleşme halk nezdinde nasıl bir karşılığı olduğuna dair güzel bir örnektir. Bu açıdan bakıldığında sorun, şehirleşmeden ziyade nasıl şehirleştirdiğimiz. Öyle ki uzun, gösterişli binalar gelecek nesillerimizin yetişmesinde çok önemli olan oyun alanlarını, çocuk gelişiminde etkisi yadsınmaz doğamızı günden güne daralttı. Aileler günümüz şehirlerine özgü olan yabancı korkusu ile birlikte çocukları güvende olsun diye çocuklarının sokakta değil evde büyümelerini istediler. Fakat bu durum obezite gibi ayrıca dikkat eksikliği ve hiperaktivite bozukluğu gibi hastalıklarla mücadele halinde olan bir nesil yarattı. Peki bu çarpık kentleşme ve şehir yaşamı yetişkinleri nasıl etkiledi? Günümüz şehirlerinde öylesine duyusal uyaran var ki içinde bulunduğumuz gürültünün bile farkına varamıyoruz. O kadar çok görsel uyaran var ki içinde bulunduğumuz dünyaya sadece bakar olduk. Artık "gören körlere" dönüştük. Bu noktada duyarsızlaşma ile en güzel mücadele farkında olmaktır. Gündelik yaşamımızda günde bir kez olsun duyu organlarımıza odaklanalım. Gözlerimiz ve kulaklarımız

ne görüyor ne duyuyor bunu hissedelim. Her gün yürüdüğümüz yoldaki daha önce dikkat etmediğimiz ayrıntıları fark edelim...

Bu noktada duyu organlarımızı çalıştırmak duyarsızlıkla mücadelede başlangıç olarak güzel bir adım olacaktır. Güncel verilere göre Türkiye'de her on kişiden biri antidepresan kullanmaktadır. Bu minvalde birçok olumsuz değişken, insana antidepresan kullanmaya itebilir fakat yoğun çalışma yaşamı, akşam eve giderken girdiğiniz trafik, komşunuzla dertleşememeniz, nefes alacak bir park alanınızın olmaması depresif duyguların pekişmesine sebep olabilir. Görmekteyiz ki günümüz şehirleri ve şehir yaşamı, içinde bulunduğumuz olumsuz durumlar için bize yardım etmek yerine aksine bu depresif duyguların oluşmasını sağlayan faktörlerden bir tanesidir. Peki kendimizi yaşadığımız "mekanlara" ne kadar ait hissediyoruz? Geçmiş medeniyetlere baktığımızda özellikle büyük şehirlere ne

kadar çok bayındırlık hizmeti yapıldığını görürüz. Bu noktada özellikle çeşmeler, camiiler, hamamlar, kapalı çarşılar, bahçelerin bazıları halen daha günümüze değin ulaşmıştır. O dönemlerin eserlerinin büyük bir bölümü, dönemin estetik anlayışında birbirleriyle yarışan; sadece gözlerle değil insanın ruhuna da ulaşan yapılar olarak dikkat çekmektedir. Geçmişten kopup şimdiye geldiğimizde ise biz şehirlerimize neler yapıyoruz veya neler yapılması için çaba harcıyoruz? Bu soruyu soralım kendimize. Yapılan eserler ne kadar estetik kaygı ile yapılıyor? Bu sorunun cevabını sizlere bırakıyorum. Çünkü vereceğiniz yanıtlar yaşadığımız "mekâna" aidiyetimizi ortaya çıkaracaktır. Peki bu soruyu sordun bende cevapladım ve senin düşüncene göre şehre ait hissetmiyormuşum kendimi... Noldu şimdi dediğinizi duyar gibiyim (!) Olan şu: Biz insanların en temel ihtiyaçlarını bir piramit gibi düşünecek olursak bir yere ait olma, bir yeri ve kişiyi sevmek bu piramitin en önemli basamaklarından biridir. O halde daha yaşadığımız "mekâna" ait değilsek, yaşadığımız şehri güzelleştirmeyip sahip çıkmıyorsak elimizden kaçırıyorsak kendimize, bilincimize, duygularımıza bizi psikolojik olarak iyi eden şeylere nasıl sahip olup nasıl elimizde tutacağız?... İşte tüm mesele budur.

“

BİZ İNSANLARIN EN TEMEL İHTİYAÇLARINI BİR PİRAMİT GİBİ DÜŞÜNECEK OLURSAK BİR YERE AİT OLMA, BİR YERİ VE KİŞİYİ SEVME BU PİRAMİTİN EN ÖNEMLİ BASAMAKLARINDAN BİRİDİR. O HALDE DAHA YAŞADIĞIMIZ "MEKÂNA" AİT DEĞİLSEK, YAŞADIĞIMIZ ŞEHİRİ GÜZELLEŞTİRMEYİP SAHİP ÇIKMIYORSAK, ELİMİZDEN KAÇIRIYORSAK; KENDİMİZE, BİLİNCİMİZE, DUYGULARIMIZA BİZİ PSİKOLOJİK OLARAK İYİ EDEN ŞEYLERE NASIL SAHİP OLUP NASIL ELİMİZDE TUTACAĞIZ?... İŞTE TÜM MESELE BUDUR.

MASKENİN KAPATAMADIĞI

“Şehrin insanı, şehrin insanı, şehrin kaypak ilgilerin insanı, zarif ihanetlerin...”

Ömer Cömert

Geceden kalma bir yorgunlukla yürüyordu servisin kalkacağı yere doğru. İşte buradan başlıyor tutsaklığım dedi. Hızlı insanlar, hızlı arabalar, hızlı yapılan poğaçalar; zeytinli, peynirli hatta çikolatalı. İş hayatında bildiğiniz üzere kahvaltının yerini poğaçaya kültürü almıştır. Servise ya da çalışılan yere (fabrikaya, mağazaya, AVM'ye) doğru giderken birkaç ısırtıkta halledilen bir şey. Hızlı, pratik ve oldukça yağlı.

İşte haz ve hız ekseninde giden bir servis. Tekereklerini döndüren, deposunu dolduran, koltuklarını yenilettiren neydi sahi? Birden köye doğru yol aldığı minibüs gelmişti hatrına. Yapmacıklık, zevzeklik ve maskenin zorunluğu olamadığı bir amca minibüsüydü. Evet maske, yüze değil surata takılan!

Gelmişti. Bilgisayarının başına geçti. Çay istedi canı. Yasemin ablanın da ortalıkta görüldüğü yoktu. Poğaçalar midesini yaktığından bir daha bakındı, göremedi. Girdi ve çıktılar Z raporuna girmişti önceki gün. Bugün de farklı bir durum olmayacak diye geçirdi içinden. Alanlar Market'in muhasebesine göz attı, iyiye gitmiyordu. Adı çok bilindik marketlerden birine baktı. Ulan maşallah her halükarda kâr üstüne kâr etmeyi başarıyorlar diye sitem etti arkadaşı Zehra'ya. Sonradan biraz kaba olduğunu farketti ama görülmedi bu kabalık. Sahiden de öyle enflasyon, faiz artışları, doların yükselişinin vs. etkisinin

olmadığı herkese aşikâr diye ekledi Zehra. Yasemin abla elinde açık çaylarla girdiğinde ah sen çok yaşa diye geçerdi içinden. Gerçekten de kendine gelmişti. Çay ve kahve ayırımlarını hiç anlamıyordu, çok garipsiyordu.

“Şehrin insanı, şehrin insanı, şehrin bozuk paraların insanı, sivilcilerin...”

Öğle yemeği yine neşeli

görünmeye çalışarak geçti, gülümsedi, çevresine mutlu göründü. Bir şeyleri göstermemeye titizlik gösteriyordu, maskesini iyi takmıştı. Masasından kalkmaya hazırlanıyordu, mesai gerektirecek bir şey çıkmamıştı. Eve dönerken miş gibi davranmaya devam ettiler. Bazısı uzaklara daldı, bazısı kitabına, bazısını sosyal medya avuttu. Bir nevi kaçmaktı bu kendinden, neyse ki dedi gece; bana ulaştıklarında ne kitap,

ne film, ne sosyal medya sizi sarmalamak isteyecek, ben bile zor sarabileceğim. Gülümsediler, oturdular, kalktılar, anahtarla kapıları açtılar fakat boşluk kapısını kapatamadılar.

Evde anlaşılabilir bir tını/ Bilmem nereden gelir?/ Uykumdan? Kanımdaki çakıldan?/ Unutkanlığımdan?

Yatağında dönerken ki - bu yorgun olanların uyumak için kendini hazırlamasıdır-. Kalktı salona girdi, kardeşi ve annesi uyumamışlardı, ne izlediğine baktı, bir şey göremedi, tek gördüğü kendisiydi. Dolabı açtı, tatmin olacak bir şey aradı; elma, portakal, yoğurt, triliçe kalbini daha çok yordu.

Yatağına geri döndü. Bitkin vücudunun yalvarmaları da bir işe yaramamış, melisa çayı da uyumasına çare olamamıştı. 08.00- 18.00 arası bakmak zorunda olduğu bilgisayar onu yormuyor muydu? Elbette yoruyordu. Gündüzün geceden üstün olduğunu düşündü kendince. Boşluk, boşluk, boşluk dedi durdu. İçinden yüze kadar boşluk saymayı da denedi, bu endişesinin artmasından öteye geçmedi. Sosyal medyaya baktı, çıktı. Bildirim gelmemişti, gerildi. Yalnızlığının katmerleşmeye doğru gitmesine bir ara pası yeterdi. Kur'an kursunda yaptıkları geldi hatrına: abdest aldı, Felak ve Nas sûrelerini okudu, üfledi avcuna, sıvazladı

vücudunu. Yetmedi... Uyuyamadı. Maddeyle her an yoğunlaşmış bir zihne tesir etmedi, muavazeteyn(!). Duvar gören balkonuna çıktı, bir adet camel sigarası kalmıştı, yaktı, nefes aldı derinden, veremedi derin. Çekti, gökyüzüne baktı, baktı ve ekledi. Allah'ım yapamıyorum.

OSMANLICA İLE SÜSLENEN ŞEHİR

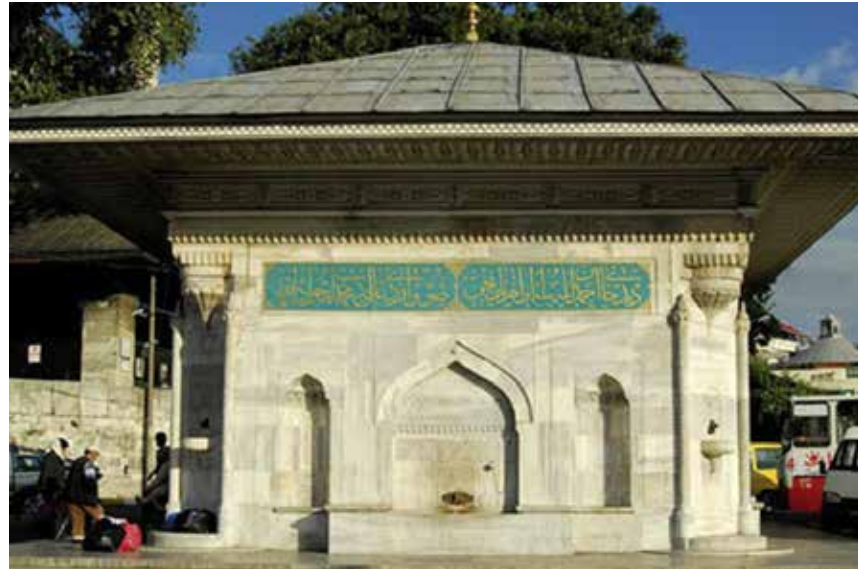
Her gün milyonlarca insanın önünden gelip geçtiği birçok mimari eser Osmanlıca ibarelerle doludur. Biz bu yazımızda şehrimizin en işlek noktalarındaki örnekleri sizlere sunarak Osmanlıcanın halen bizlerle beraber olduğunu, hayatımızın içinde yer almaya devam ettiğini hatırlatmak istedik.

??????????

Osmanlıca günümüzde resmi olarak kullanılan bir dil olmasa da uzun yıllar boyunca siyasi gücün de etkisiyle yaşadığımız coğrafyada yoğun bir şekilde kullanılmıştır. Osmanlıca ifadelerin yer aldığı mimari eserleri görmek ve incelemek için özel bir gayret sarf etmeye gerek yoktur. İlçelerimizin

merkezlerinde, yolların üzerinde, camilerimizde ve daha birçok noktada çok hoş detaylara rastlamamız mümkündür. İstanbul'un gün içinde en hareketli bölgeleri, boğaz kıyısında yer alan kısımlardır. Buralar iki kıtayı birbirine bağlayan ulaşım imkânlarına

sahip olmaları açısından ciddi bir yoğunluğa sahiptir. Bu özelliğe sahip, biri Anadolu diğeri Avrupa yakasında yer alan Üsküdar ve Fatih ilçelerinden örnekler vermek öyle zannediyorum ki Osmanlıcanın aramızda olduğunu göstermek açısından çok daha faydalı olacaktır.

Bu resimde gördüğünüz çeşme Sultan III. Ahmed Çeşmesi olarak adlandırılmaktadır ve Üsküdar'ın en işlek noktasındadır. 1728 yılında III. Ahmed tarafından, annesi Emetullah Rabia Gülnuş Sultan adına yaptırılmıştır. Resimde gördüğünüz kitabenin şerhi de şu şekildedir:

OSMANLICA:

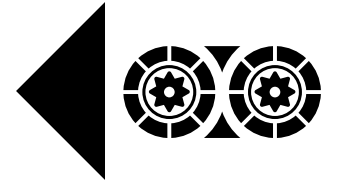
Didi Han Ahmet ile bile İbrahim tarihin Suvardı alemi dest-i Muhammed ile cevadullah (Hicri 1141)

GÜNÜMÜZ TÜRKÇESİ:

Ahmet Han tarihi İbrahim'le birlikte söyledi, Allah'ın cömertliği, alemler Muhammed eli ile suladı (Miladi 1728)

Bu fotoğraf yapının 1800'lerdeki halini göstermektedir.

Diğer bir eserimiz ise Hatice Turhan Valide Sultan Sebilidir. Fatih Eminönü'nde Yeni Camii bünyesinde bir yapı olarak Mimarbaşı Bekir Ağa'ya 1663'de inşa ettirilmiştir. Gün içinde binlerce insanın önünden geçtiği bir noktada olması sebebiyle önem arz etmektedir.

Son örneğimiz ise İstanbul'a gelen turistlerin özellikle ziyaret ettiği yapılardan biri olan Alman Çeşmesi'dir.

İstanbul Sultanahmet Meydan'ında bulunan bu çeşmemiz Alman İmparatoru Kayser II. Wilhelm'in Osmanlı Sultanı II. Abdülhamid'e ziyaretinin hatırası olarak 19 Kasım 1898 tarihinde inşa ettirilmiştir. Neo-Bizans üslubuyla inşa ettirilen bu çeşmenin içerisi altın mozaiklerle süslü olmasından dolayı çok dikkat çekici bir eserdir.

Çeşmenin kapısının tam karşısında

tunçtan bir kitabe bulunmaktadır. Burada Almanca olarak "Almanya Kayseri II. Wilhelm, 1898 senesi sonbaharında Osmanlı padişahı haşmetli II. Abdülhamid'i ziyaretinin bir şükran hatırası

olarak bu çeşmeyi inşa ettirdi." yazmaktadır. İç yüzünde ise Hattat Mehmed İzzet Efendi'nin

sülüs hattıyla yazdığı sekiz beyitlik manzumesi yer almaktadır.

Görüldüğü üzere Osmanlıcanın izleri günlük hayatımızın içerisinde sıkça bulunmaktadır. Tarihten günümüze ulaşan bu güzel detaylar hiç şüphesiz ki şehirlerimize güzellik katmaktadır.

Osmanlıcaya olan ilgisimizi arttırıp biraz daha dikkatli gözlerle baktığımızda parçası olduğumuz medeniyet ile bağımızı güçlendirmiş olacağız.

YAVAŞ YAŞA, İYİ YAŞA!

Tüketimi körükleyen, üstüne üstlük bir de görüntü kirliliği yaratan alışveriş merkezlerinin yerini rengarenk çarşı ve pazarların aldığını düşünün. Egzoz dumanıyla bizi zehirleyen otomobiller de yerini bisikletlere ve hafif raylı sistemlere bıraksın. Peki ya doğal güzelliklerin ortasına kondurulan birbirinin aynı otel zincirleri? Şirin butik oteller ve pansiyonlar varken onlara da ihtiyaç yok. Yavaş şehirlere hoş geldiniz.

Elif Develioğlu

Gelişen teknoloji ve kapitalizmin etkisiyle hayatın her alanında zaman algısı değişti. Hayatın koşuşturması içinde kıt bir kaynak haline gelen zamanı verimli kullanmak için akla karayı seçen insanların imdadına hızlı ulaşım ve tüketim seçenekleri yetişti. Kısacası hayat hızlandı. Ancak eşyanın doğası gereği her akım kaçınılmaz olarak kendi karşıtını doğuruyor. Amerika'dan dünyaya yayılan hızlı yemek (rast food) akımı da önce yavaş yemeğin (slot food), ardından "cittaslow" yani yavaş şehirlerin ortaya çıkmasında etkili oldu.

1986'da İtalya'da ortaya çıkan ve 1989'da Paris'te imzalanan manifestosuyla uluslararası boyut kazanan "Yavaş Yiyecek Bildirisi", fast food'un beraberinde getirdiği tüketim ve yaşam tarzına tepki amacıyla kuruldu. Yerel mutfakları korumak, bölgesel ekosistemlere uygun sürdürülebilir tarımı teşvik etmek ve insanları gıda konusunda bilinçlendirerek "Yiyecek seçimlerimiz dünyanın geri kalanını nasıl tüketiyor" sorusuna cevap aramak hedefiyle yola çıkan hareketin bugün 132 ülkede 100 binden fazla üyesi var.

"La Dolce Vita" yani "tatlı hayat" ülkesi İtalya'nın, yavaş yemek felsefesini yerel toplulukları ve yönetimleri içine alacak şekilde genişletmeyi ve gündelik hayatta eko-gastronomi konseptini yaygınlaştırmayı kendine misyon edinen yavaş şehir akımının doğum yeri olmasına şaşmamak gerek.

SIRADANLIĞA HAYIR

1999'da İtalya'nın Toskana bölgesindeki Greve in Chianti kentinde, "Yavaş Yiyecek Birliği" üyesi olan 30'a yakın şehrin temsilcisinin katılımıyla düzenlenen toplantıda ortaya çıkan "cittaslow", İngilizce "slot (yavaş)" ve İtalyanca "çitta (şehir)" kelimelerinin birleşimi. Bu toplantının sonunda imzalanan bildirgede; küreselleşmenin, farklılıkları ortadan kaldırarak tek tip insan modeli oluşturma yolunda hızla ilerlediği ve gelecekte dünyanın her yerinde sıradanlığın hakim olacağı endişesi dile getirildi. Bu tehlikeye karşı getirtilen çözümse yerel değerlere sahip çıkılması ve hayatın "yavaş"latılmasıydı.

SALYANGOZUN PEŞİNDE

Çevreyi, tarihi, yerel tat ve kültürleri koruyan, sade bir yaşamı

teşvik eden şehir, yavaş şehir özetle bu... greve in Chianti, yavaş şehir kriterlerini yerine getirerek cittaslow'un simgesi salyangoz logosunu taşımaya hak kazanan ilk kent oldu. Ardından yine İtalya'nın Bra, Positano ve Orvieto şehirleri geldi. "Yavaşlık" dalgası zamanla tüm dünyaya yayıldı. İtalya, 42 şehirle hareketin şampiyona olmaya devam etse de Almanya, İngiltere, İspanya, Portekiz, Avusturya, Polonya, Kuzey Kore, Norveç, Avustralya, ABD, İsviçre, Kanada, Çin, Macaristan, Yeni Zelanda, Güney Afrika, İsveç, Belçika, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Hollanda ve hatta Türkiye'den toplam 142 şehir ve kasabada artık bu birliğin üyesi. Yavaş şehir olmak için; gürültü kirliliğini ve trafik problemini ortadan kaldırmak, yeşil alanları artırmak, yerel üretim yapan çiftçiler ile bu ürünleri satan esnafı desteklemek ve

cittaslow

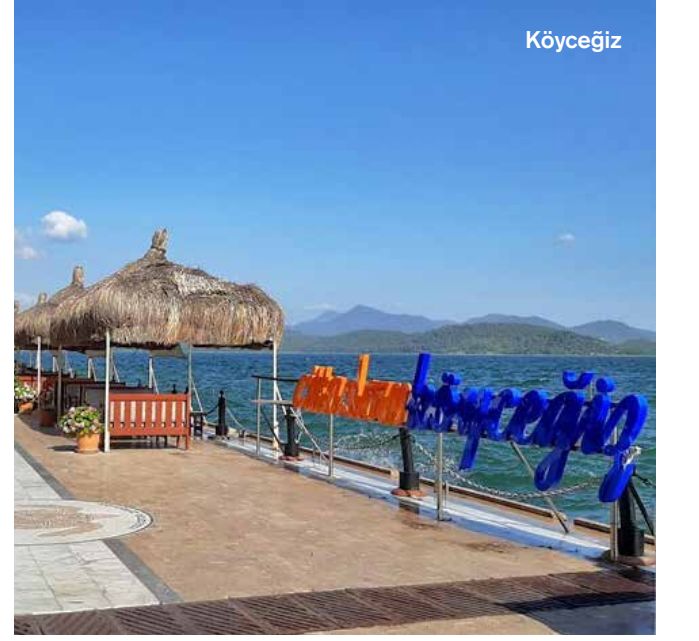

Cowichan

Taraklı

Köyceğiz

Amalfi

“

İTALYA'NIN EN POPÜLER TATİL BELDELERİNDEN AMALFİ DE YAVAŞ ŞEHİR HAREKETİNİN SİMGESİ OLAN SALYANGOZ LOGOSUNU TAŞIYOR. GEÇMİŞTE BAĞIMSIZ BİR CUMHURİYET OLAN AMALFİ, DOĞAL VE TARİHİ GÜZELLİKLERİYLE CENOVA VE VENEDİK GİBİ KENTLERİN DE RAKİBİ.

Eğirdir

yerel mimari öğeleri korumak gibi 50'den fazla kritere uyulması gerekiyor. Üstelik iş, salyangoz logosunu almakla da bitmiyor. Çünkü bir kez yavaş şehir olduktan sonra gizli denetimler başlıyor.

“ZİNCİR”LERİNİZDEN KURTULUN

Yavaş şehirlerde fast food zincirlerine, şehir merkezinde araç kullanımına, süpermarketlere ve dev reklam panolarına yer yok. Yani metropollerin yavaş şehir olması mümkün değil. Zaten sadece nüfusu 50 binin altındaki kent ve kasabalar birliğe girebiliyor. Yavaş şehirler giderek turistik çekim merkezleri haline gelse de yerel üretimi

desteklemek için uluslararası otel ve restoran zincirlerine izin verilmiyor. Bu şehirlerde yavaş yaşayarak hayatın tadını çıkarmak mümkün.

Kasım 1999'da Orvieto'da hazırlanan sözleşmeye göre yavaş şehirlerin uyması gereken kriterlerden bazıları şunlar:

- İçinde bulunduğu bölgenin ve kentsel yapının doğal niteliğini korumak ve geliştirmek için geri dönüşüm ve temiz enerji gibi çevreci politikalar geliştirip uygulamak.
- Toprağı sadece üzerine bina inşa etmek için kullanmak yerine işlevsel ve çevre dostu bir altyapı kurmak.
- Organik tarımı desteklemek,

genetiğiyle oynanmış gıdaları yasaklamak.

- Kent veya kasabanın yerel kültür ve geleneklerini korumak.
- Yerel üretimi teşvik ederek tüketicilerin üreticilerle doğrudan temasını sağlayacak ortamlar (yerel pazarlar vb.) oluşturmak.
- Konukseverliği teşvik etmek.
- Başta gençler olmak üzere tüm kent sakinlerinin yavaş şehirle ilgili bilinçlenmesini sağlamak.

Kısacası yavaş şehirler; doğal hayatla barışık, sahip olduğu kültürel ve tarihi değerleri korumaya özen gösteren, doğaya zarar veren teknolojilerin kullanılmadığı, otomobil ve fosil yakıtların kullanımının asgariye indirildiği, dev alışveriş merkezleri

ve rezidansların gölgesinde tek tipleşen şehirlerden ayrı olarak kendi kimliğine sahip çıkan yerler.

Peki yavaş şehirler gerçekten bu kadar ütöpik yerler mi? Bu noktada yavaş şehir politikalarının nasıl uygulandığı ve kimleri kapsadığı büyük önem kazanıyor. Yavaş şehir fikrinin temelinde, küreselleşmenin kentsel kültür ve kimlikler üzerinde oluşturduğu olumsuz etkilere karşılık, kalkınmanın yerel üretim yoluyla sağlanması yatıyor. Ancak bu kalkınmadan herkes faydalanamayabiliyor. Yavaş şehir sertifikası alan bazı kent ve kasabalar sadece zenginlerin yaşamaya gücünün yettiği, emlak fiyatlarının astronomik seviyelere çıktığı, dışa kapalı yerleşim yerleri

haline gelebiliyor. Yazar Joel Kotkin, İtalya'daki yavaş şehirleri örnek veriyor: “Çok düşük bir doğum oranı, gittikçe yaşlanan bir nüfus ve durağan bir ekonomi. Öte yandan mükemmel bir yaşam tarzı ama sadece parası olanlara.

Peki ya gelecek nesiller?” Özünde sanayi toplumunun ve dolayısıyla büyük şehirlerin insanı robotlaştıran, üretim yerine tüketimi dayatan ve doğal kaynakları yok eden yapısına alternatif, farklı bir dünya inşa edilebileceği inancıyla yola çıkan yavaş şehir hareketinin amacına ulaşabilmesi için “cittaslow” kriterlerine, eşitlikçi toplum ve sosyal yardımlaşma gibi hedefleri de katmak gerekebilir.

TÜRKİYE DE YAVAŞLIYOR!
Yavaş şehirle ilgili araştırma yaparken arşivlerde birkaç yıl geriye gidildiğinde Türkiye'den pek çok yazarın, “Ülkemiz neden boş duruyor? Ege ve Akdeniz'in şirin kasabaları yavaş şehir olamaz mı?” diye serzenişte bulunduğu göze çarpıyor. Tarihi ve doğal güzellikleriyle ünlü olsa da çoğu kez bu mirası koruyamaması nedeniyle eleştirilen Türkiye, 2000'li yıllarda “yavaş” şehirleşme adına “hızlı” adımlar attı. 2009'da İzmir'in, adı pek duyulmamış ilçesi Seferihisar, Türkiye'nin ilk yavaş şehri oldu. 48 bin kişilik nüfusunun büyük kısmı tarımla uğraşan ve turizmin yıkıcı etkisinden görece korunabilmiş ilçenin yavaş şehir olmasının ardından 60'a yakın kent ve kasaba da salyangoz logosu için başvuru hazırlıklarına başladı. Türkiye'nin bugüne kadar yavaş şehir ünvanını alan şehirleri: Ahlat/Bitlis, Akyaka/Muğla, Eğirdir/Isparta, Gökçeada/Çanakkale, Gerze/Sinop, Göynük/Bolu, Güdül/Ankara, Mudurnu/Bolu, Halfeti/Şanlıurfa, Perşembe/Ordu, Şavşat/Artvin, Köyceğiz/Muğla, Taraklı/Sakarya, Uzundere/Erzurum, Vize/Kırklareli, Yalvaç/Isparta, Yenipazar/Aydın.

MUHARREM AYININ FAZİLETLERİ

Ve HZ. HÜSEYİN EFENDİMİZİN SIRRI

“Muharrem” hürmet edilen anlamındadır. Bu ay, Hz. Peygamber (s.a.s.) tarafından Allah’ın ayı diye nitelendirilmiştir. Bu niteleme Muharrem ayının faziletine, ilahî feyz ve bereketinin bolluğuna işarettir. Biz de bu ayın hürmetine Ehl-i Beyt kölesi ve Fahr-i Kainat aşığı mutasavvıf Dr. Haluk Nurbaki Hazretlerinin Muharrem ayına dair yazdığı yazıyı paylaşmak istedik sizlerle.

Onk. Dr. Haluk Nurbaki

Muharrem ayı ile birlikte Hicri yeni yıla girmiş bulunuyoruz. Rabbimizin bizleri önemli günler vesilesiyle gafletten uyandırıp, kulluk şuurumuzu uyandırması / kuvvetlendirmeyi dilemesi merhameti ve şefkatiyledir. Her müslüman Muharrem ayının ilk on gününde vuku bulan olayları az çok bilir. Ana başlıklar halinde kısaca hatırlayalım.

- 1- Allah, Hz Musa (as) a, Âşura Günü’nde bir mucize ihsan etmiş, denizi yararak Firavun ile ordusunu sulara gömmüştür
- 2- Hz Nuh (as), gemisini Cûdi Dağının üzerine Aşure Günü’nde demirlemiştir
- 3- Hz Yunus (as), balığı karnından Aşura Günü kurtulmuştur
- 4- Hz Âdem (as) in tevbesi Aşura Günü kabul edilmiştir
- 5- Hz Yusuf, kardeşlerinin atması olduğu kuyudan Aşure Günü çıkarılmıştır
- 6- Hz İsa (as), o gün dünyaya gelmiş ve o gün semâya yükseltilmiştir
- 7- Hz Davud (as)’ın tevbesi o gün kabul edilmiştir
- 8- Hz İbrahim (as)’ın oğlu Hz İsmail o gün doğmuştur

- 9- Hz Yakub (as)’ın, oğlu Hz. Yusuf’un hasretinden dolayı kapanan gözleri o gün görmeye başlamıştır
- 10- Hz Eyyûb (as), hastalığından o gün şifaya kavuşmuştur.
- 11- Hz. Aişe’nin belirttiğine göre, Kâbe’nin örtüsü daha önceleri Aşure gününde değiştirilirdi. (Ahmed, VI, 244)
- 12- Muharrem ayı, tarihte bazı büyük acılardan kurtuluş ayı olduğu gibi, bu ayda unutulmaz acılar da yaşanmıştır. “Hasan ve Hüseyin cennet ehlinin gençlerinin efendileridir. Babaları onlardan daha hayırlıdır” diye nitelediği torunlarından Hz. Hüseyin’in Kerbelâ’da şehit edilmesi Muharrem ayının onuncu gününe rastlamaktadır.

Bu sene aşure günü 18 Ağustos çarşamba tarihinde. 12 müjdeli ve hayırlı olayların içinde aynı günde Hz. Hüseyin Efendimizin ranh. ve birçok ehl-i beytin şehid edilmesi ile sonlanan Kerbela vahşetinden dolayı gözyaşları sel oluyor.

Oysa o zalimler ve soyları da Efendimiz (sav)’ın şu sözlerini işitmişlerdi:

“Allah size nimetler verdiği için Allah’ı sevin. Allah’ı sevdiğiniz için de beni sevin. Beni sevdiğiniz için de Ehl-i Beytimi sevin.”

“Bir kimse beni kendi nefsinden, akrabalarımı ve ehlimi de kendi akrabalarından fazla sevmekçe imanı kemâle ermez”.

Rabbim pençe-i ali abâ’yı ve ehl-i beyti sevenlere şefaathlerini nail eyleyip onlar için gözlerimizin yaşarmasını nasip etsin.

Muharrem ayı vesilesi ile Haluk Nurbaki Hocanın “Hz.Hüseyin Efendimizin Sırrı” konulu yazısını paylaşmak istedik.

Gönüllerin enfüsünde, en derin ufkunda Efendimize açılan pencere Hz. Hüseyin sırrını ifade eder. Bu yüzden Hz. Hüseyin Efendimiz aynı zamanda gönül dertlerinin benzersiz hekimidir. Onun sırrını anlamak için önce; Efendimizin nurunu, nazarlarından, her üç torununa olduğu gibi akıl almaz sevgi ile nasıl aktardığını kavramak gerekir. Kâinatın İncisi, Allah’ın doyamadığı, namazı esnasında bile onları secde hazzına ortak eder: İlâhi tecellinin akıl almaz raksı daha küçük yaşta Hz. Hüseyin Efendimizin gönlünde bin bir semâ hazzı yaratırdı. Evrenlerin en korkunç Kerbelâ ihaneti sırasında bir sahneyi seyretmek Hz. Hüseyin Efendimizin Nûr-u Muhammedî’deki hikmetini gözler önüne serer.

İhanetin doruk noktasında, sadece madde sandığımız suyun oksijen molekülleri Cenâb-ı Hakk’a mânâ sırrı ile niyaz edip: “Yâ Rabbi mademki biz, evrenlerin incisi Fahr-i Kâinat Efendimizin göz bebeklerine hizmetten alıkoyuluyoruz, bizi affet! Artık hiç kimseye ne nefes, ne hayat hikmeti vermeyelim” diye yalvardılar. Bu niyaz Cenâb-ı Hakk’ın çok hoşuna gitti. Zaten Kerbelâ’ya inerek hainleri yok etmek için yalvarıp duran melekler dâhil tüm varlıklara Allah, Hz. Hüseyin, sırrını açmak istiyordu. O anda tüm evrenlere Hz. Hüseyin Efendimizin gönlünde raks eden niyazı dinletiverdi.

Bu belâların doruklaştığı anda Hz, Hüseyin Efendimiz Allah’a şöyle niyaz ediyordu: “Yâ Rabbî insan’ları, mü’minleri denemek için halkettiğin belâların tümünü bana ver, hiçbir belâ

“

GÖNÜLLERİN ENFÜSÜNDE, EN DERİN UFKUNDA EFENDİMİZE AÇILAN PENCERE HZ. HÜSEYİN SIRRINI İFADE EDER. BU YÜZDEN HZ. HÜSEYİN EFENDİMİZ AYNI ZAMANDA GÖNÜL DERTLERİNİN BENZERSİZ HEKİMİDİR.

kalmasın da geleceğin mü’minleri Seni bulmak, Âlemlerin Fahr-i Ebedisi Dedem’e kavuşmak için mutlu bir kolaylık bulsunlar.”

Allah, Nûr-u Muhammedî’nin ışıık yandığı Hz. Hüseyin’in gönlüne bir an önce yansımak, orada kendi sonsuz güzelliğini seyretmek için Hz. Hüseyin Efendimizin duasını kabul etti ve iman yolunda olan hepimiz belâlardan bu sayede kurtularak gönüllerde ilâhi zevke erişmek fırsatı bulduk. Hz. Hüseyin Efendimizin bu belâgerdan fedakârlığı olmasa Allah’a giden yolda ne çileler bekliyordu bizi... Hz. Hüseyin Efendimizin emsalsiz

şehâdeti ile Allah ve Rasûlüne giden yollardaki tüm engeller kasırgaya tutulmuş gibi yok oldu. Bu hikmeti anlamak çok güç olmakla beraber Efendimizin: “Hüseyin gönlümdeki en ince sırrı buldu” emrindeki hikmete yaklaşılmaya çalışalım: Allah Elest sınavında tüm sevdasını Efendimize verdi. Efendimiz de kendi sırrını diğer varlıklara yansıtarak bu ilâhi aşkın infakını yaptı. Bu nedenle gönüllere ilâhi aşk yansıınca o gönülde yalnız Muhammed (S.A.S.) sevdası doğar ve her şey o sevdanın raksında gönüllerde nağmeleşir.

Gönüllere Nûr-u Muhammedî yansıyınca, yeni gönüllere ışık saçmak, Allah'a yeni gönüller hazırlamak zevki hâsıl olur. Önce ümmet sevdası, sonra tüm insanlara rahmet doğar.

Böylesine bir rahmetle insanların yolunu açma sırrı; onların belâlarına, imtihanlarına talip olma duygusu Sırr-ı Muhammedî'nin en ince sırrıdır, İşte Hz. Hüseyin Efendimiz, taşıdığı Nûr-u Muhammedî'nin sevda okyanusunda bu inciye bulmuş, Allah ve Sevgilisini hayran bırakmıştır.

Allah'a karşı duyulan aşk, ancak Sırr-ı Muhammedî'den doğan bu sırdır. Ve özünde Allah'a daha çok gönül artırıp sunmak çabası yatar. Sevgiliye daha çok gönüllerde haz verme zevki...

Efendimiz dünya boyutlarından

ayrılmadan önce Cenâb-ı Hakk'ın yaptığı sitemi hatırlayınız: "Habibim... Bana ne denli âşık olduğumu biliyorum. Ümmetine tutkunluğun, mutlak kavramda beni sana hasrette bırakıyor." İşte Efendimiz bu ilâhi siteme dayanamayıp sonsuz boyutlarda Sevgilisi Rabbine döndü.

Hız. Hüseyin Efendimiz Fahr-i Kâinat Efendimizin gönlünün derinlerinde yaşattığı "mü'minlere şefkat sırrı"na bir niyaz olmak üzere Kerbelâ'da Belâgerdan hikmetinde semâ etti. Mü'minlerin gelecekteki çilelerini bir paratoner gibi emerek Efendimizin engin gönlünü serinletti.

Hız. Hüseyin Efendimizin gönül hastalıklarına derman olma sırrına gelince: Gönül hastalıklarının (gönül dertlerinin) tek şifa kaynağı Efendimiz yoluna baş koymadır.

Nefs'in tüm isyanları ile yakaladığı gönlün, derdinden arınması için, mutlak bir cesaretle ihlas dolu bir sevgiyi birleştirmesi gerekir.

Bir mü'minin gönlüne bir dert düşünce önce Hz. Hüseyin Efendimizi düşünerek kalbinden ona bir yol araması şarttır. Mânâdan gelen himmetin ilk işareti ise gözyaşlarıdır. Çünkü Sırr-ı Muhammedî için akan her gözyaşı, gönül için bir zemzemdir. Gönülden dertlenen insan, gözyaşı ile (zemzemle) yıkandıkça dirilir. Ve sevdaya dönüşür. İç içe doğan ilâhi âşk raksları böylece gönle mutlak bir şifa verir.

Ve sonra insan gönülden geçen Hz. Hüseyin ceryanlarını duyarak ihlasın mutlak sırrına erer. Artık gönüllerde semâ doyulmaz hazlarını perde perde hissettirir.

Gönül hastalıklarının tedavisinde

en önemli şifa Allah'a mutlak iman ve güven ihlasından geçer. Kerbelâ'da Hz. Hasan Efendimizin kızı Fâtıma ile Hz. Hüseyin Efendimizin oğlu Ali fâciadan bir gece önce nikâhlanmışlardı. Ertesi sabah Hz. Ali şehid oldu. Hz. Fâtıma ile Hz. Hüseyin Efendimizin kızı Hz. Sâkine Bizans'a cariyeye olarak gönderildi. İstanbul'a geldikleri gece Hz. Sâkine de Hz. Fâtıma da şehit oldular. (Hâlen Sümbül Efendi mekânındaki türbedeler). Bu yüceler yücesi şehitler İstanbul ve Türk devletinin gerçek teminatıdır. Tüm bu olaylar Hz. Hüseyin Efendimizin gönlünde seyrettiği, fakat ümmete hizmet sırrından ayrılmadığı akıl almaz fedakârlıklardır. İşte gönüller dertlerinden kurtulmak için bu temel merkeze irtibat kurmalıdırlar ki şifa bulsun.

Kerbelâ şehitleri olan Hz. Ali ve Hz. Fâtıma Sultanların sevdaları gönüllerdeki her çeşit sevda yarasına şifa verir. Hz. Sâkine ise gönüllerinde çıkmaza düşmüş tüm ümmetin şifa kapısıdır. Hz. Hüseyin Efendimiz Kerbelâ'da yalnız canını vermekle kalmamış, en nazlı varlıklarını da mü'minlerin dertleri yolunda feda etmiştir. Bu vesile ile Hz. Hüseyin Efendimiz, gönül dediğimiz bir türlü gerçeğine eremediğimiz hazinenin sonsuzluğunu gözler önüne sermiştir. Allah'ın ilâhi sevdasındaki sonsuz hazzı evrenin bitmez boyutlarına yansıtmak tutkusu gönlün temel sırrıdır.

Mutlak yokluğa gidilirken özellikle her şeyin; aklın, duyguların bile tasavvur edemeyeceği her şeyin feda edilmesi gönül denilen boyutsuz sonsuzu temsil eder. Hz. Hüseyin sırrı gönlün mutlak resmidir. Onu ancak zerre zerre hissedebilenler bile gönüllerde sevdaya düşer, semâ eder.

Ve Efendimize giden mânâ sırrında bu yasa değişmez bir nur, bir ışıktır.

Medine

2. DÜNYA SAVAŞI SONRASI AVRUPA'DAKİ EN BÜYÜK İNSANLIK TRAJEDİSİ: SREBRENİTSA KATLİAMI

Büyük bir insanlık trajedisi olan Srebrenitsa Katliamı'nın üzerinden 26 yıl geçti... 11 Temmuz 1995'te gerçekleşen Srebrenitsa Katliamı, insanlık tarihinin en karanlık sayfalarından bir tanesi. Bosna Katliamı olarak da anılan bu üzücü, insanlık dışı olayı kınıyor ve lanetliyoruz. Şehitlerimizi anmak amacıyla 2018 yılında Bosna Hersek'te katıldığımız Marş Mira yürüyüşümüzün izlenimlerini siz değerli okuyucularımızla paylaşmış istedik.

Ekrem Kubilay Karadeniz

İkinci Dünya Savaşı sonrası Avrupa'daki en büyük katliam olarak nitelendirilen Srebrenitsa Katliamı'nın üzerinden 26 yıl geçti. Sadece birkaç gün içinde en az 8 bin 372 Boşnak'ın katledildiği Srebrenitsa'da şu ana kadar 6 bin 500 kurbanın kimlikleri tespit edilebildi. Srebrenitsa soykırımında Sırlar tarafından katledilen boşnakları anmak ve onların acılarını hissetmek amacıyla her yıl 8 Temmuz tarihinde Bosna Hersek'te düzenlenen Marş Mira yürüyüşüne katılmak üzere Sabiha Gökçen havalimanından uçağa bindik. Bir buçuk saatlik yolculuğun ardından Bosna Hersek'in başkenti Saraybosna'ya vardık. Havalimanından dışarıya çıkar çıkmaz Bosna iklimini hissettirmişti. Hava hafif yağmurluydu ve soluk alıp verirken havanın temizliğini, oksijenin bolluğunu hissedebiliyorduk. Daha sonra, kamp alanına gitmeden önce yemek yemek üzere Saraybosna'daki İdea Otel'in restoranına gittik. Yağmur daha da bastırmaya başlamıştı. Yemeğin ardından, yürüyüşün başlayacağı ve ilk kampın kurulacağı Nezuk'a doğru Boşnak şoförümüzle yola koyulduk. Nezuk'taki kamp alanına indik ve yürüyüş esnasında katılımcılara tıbbi yardım desteğinde bulunacak olacak olan Kızılhaç ekiplerinin geçici olarak konaklamak için kullandıkları okulun bahçesine çadırlarımızı

kurduk. Kızılhaç, 1881 yılında ABD tarafından kurulmuş, genç, yaşlı doktorlar ve hemşirelerden oluşan bir sağlık kuruluşuydu. Her yıl yürüyüş esnasında karşılaşılabilecek sağlık problemleriyle ilgilenmeleri için görevlendirilmişler.

Nezuk'a vardığımızda çadır kampımızı kurduk. Bu benim ilk çadır kampımdı. Çadırdan dışarıya çıktığımızda bulunduğumuz alan kalabalıklaşmış, birçok araç sağa-sola park edilmişti. Çoğunluğunun Boşnaklardan oluştuğu yürüyüş korteji yürümeye başlamıştı. Onların ardından biz de yürümeye başladık. İlk gün yaklaşık 28 km yol yürüyecektik. Açıkcası bu rakam biraz ürkütücü gelmişti bana.

Ama yürümeye başladığımızda içimi yoğun bir his kapladı. Çünkü ne için yürüdüğümü biliyordum. Bu yürüyüş sadece soykırıma uğramış insanların acılarını hissetmek değildi, aynı zamanda insanlığın düşmanı olan batıya ve şeytanlaşmış insanlara karşı bir dik duruştu. İstikametimiz üzerindeki ilk yerleşim alanına yaklaştığımızda caminin minaresinden Boşnakça bir ağırtın yankılandığını duyduk. Camii minaresinden ezan ve sela haricinde farklı bir ses duymak alışık olmadığımız bir şeydi. Camii minaresinden yankılanan ağırt, yolun kenarlarında bize el sallayan insanlar, gözü yaşlı anneler... Çok duygulandırıcı bir tabloydu. İlk günümüz böyle geçti. Uzun bir

yolculuğun ardından ikinci kamp noktasına vardık. İkinci kamp alanına yaklaşırken, kulağımıza yine Boşnakça bir ilahi sesi geldi. Ortaya bir sahne kurmuşlar, sağda-solda askeri araçlar ve boşnak askerleri vardı. Sahneden 1992-1995 yılları arasında yaşanan Bosna Savaşı ile ilgili bir belgesel yayınlanıyordu. Tabi Boşnakça olduğu için biz anlayamıyorduk. Hemen sahnenin karşısında, bir boşnak asker savaş anılarını yazdığı kitabını imzalıyor ve satıyordu. Boşnak askerleri çok sıcak kanlı ve samimiydi, insana güven veriyorlardı. Sahnenin orada biraz oyalandıktan sonra, bizim için ayrılmış olan kamp alanına geçtik ve çadırlarımızı kurmaya başladık. Birçoğumuzun ayakları sızlıyordu. Kimisinin ayakları ise su toplamıştı. Bende sadece ufaktan bir sızı vardı. Fakat sabah uyandıgımda sızı tesirini azaltmıştı. Ve böylece, ikinci günün yürüyüşüne de başlamış olduk.

İkinci gün yaklaşık 30 km yürüyecektik. İkinci günün yürüyüş parkurunun çok zorlu olduğunu söylemişlerdi. Ama pes etmedik

ve yürümeye koyulduk. Hava yağmurluydu. Birinci günün yürüyüş istikametine göre, ikinci günün yürüyüş istikametinin yolları daha bozuktur. Toprak yol ve ağaçların içinde, ormanda yürüyorduk. Yaklaşık 3 km yürüdükten sonra, en zorlu yola varmıştık. Bir dağın zirvesine tırmanıcaktık ve doğal olarak yokuş bir patikaydı. Bu yolun geri dönüşü de yoktu, çünkü araçların girmesi mümkün değildi. Bu nedenle, yola girmeden önce biraz mola verdik. Bu mola esnasında, Almanya'da yaşayan ve Boşnak olan Enver amca'nın Bosna Hersek'in meşhur 'ja sin sam tvoji' marşını seslendirmesini dinledik. Çok güzel söylüyordu. Biraz daha dinlendikten sonra dağ yoluna doğru harekete geçtik. Biraz ilerledikten sonra yol tıkanmıştı. Yağmurun etkisini artırmasıyla birlikte yol üzerinde balçık oluşmuştu. Bu nedenle yürüyüş hızımız düşmüştü. İnsanlar kaymamak ve düşmemek için yavaş, dikkatli hareket ediyorlardı. Bizim ekibimizden bir grup, herkesin yürüdüğü yolun hemen sol tarafında ki küçük bir yoldan yürümeye başladılar, ben de aralarına katıldım.

“

SREBRENİTSA SOYKIRIMI ANITI, 1995 SREBRENİTSA KATLIAMI KURBANLARI ANISINA 2003 YILINDA SREBRENİTSA'DA İNŞA EDİLEN ANIT MEZAR KOMPLEKSİ. ÇOĞUNLUĞU BOŞNAK ERKEKLERDEN OLUŞAN KURBANLARIN BİR KISMI İSE HRİVAT ERKEKLERDİ.

Yol üzerinde yürürken, en yakındaki mola yerine bir an önce ulaşmanın telaşıyla yürüyüş hızımı artırmıştım. Hızımı arttırdıkça yol daha da tenhalaşıyordu. Çünkü yürüyüşçülerin bir kısmı arkamda, bir kısmı ise zaten çoktan mola alanına ulaşmış oluyordu. Mola alanına yaklaştıkça, yağmur tesirini daha da artırmaya başlamıştı. İster istemez içimi bir ürküntü kaplamıştı. Çünkü yağmur biraz daha artsaydı, bir yere sığınmamız gerekecekti fakat öyle bir yer yoktu. Uzun bir yokuşun ardından mola yerine varabilmişim. Burada çay, kahve ve ıhlamur ikramı yapılıyordu. Bizim grubumuzdan birkaç abiyi gördüm ve yanlarına gidip selam verdim. Onları gördüğüme nedense sevinmişim. Belki kendimi güvende hissetmeme vesile olmuşlardı. Burada ilk olarak ikram çadırına giderek ıhlamur içtim. Yorgunluk ve soğuk havanın ardından çok iyi gelmişti. Daha sonra, yürüyüşçüler tarafından yakılan ateşin yakınına gittim ve biraz ısındım. Bu mola yerinde yaklaşık 1 saat arkamızdaki grubu bekledik. 1 saatlik bekleyişin ardından yakındaki bir camiye doğru harekete geçtik. Orada hem namazları kılacak, hem biraz ısınacak, hem de telefonları şarj edecektik. Camiye ulaştık ve burada, genç bir boşnak imamın arkasında ikinci namazına durduk. Biraz dinlendikten sonra, üçüncü gecenin kamp alanına doğru yola koyulduk. İkinci günün yürüyüşünü hiçbir zaman unutmuyacaktım. Hem zorlu olması, hem de varış noktasına yakın yürüdüğümüz yolun güzelliği bende çok güzel intibalar bıraktı. Azmetmeyi öğrenmiş ve doğanın sesini duymaya başlamıştım. Böylelikle üçüncü kamp alanına da ulaşmış olduk. Türkiye için ayrılmış çimenlik bölgeye çadırlarımızı kurmaya başladık. Bu kamp alanı, diğer kamp alanlarına göre daha kalabalıktı. Çadırları kurduktan sonra sağanak yağmur başlamıştı. Yağmurluğumu giyerek yatış namazını kılmak üzere dışarıya çıktım. Bu kamp alanında, boş bir bina vardı, binayı çadırı olmayanların konaklayabilmesi için ayırmışlar. Alana kurulan mescide girilmesine

asker müsaade etmediği için, bu binada namaz kılınyordu. Namaz kılmak için ben de içeriye girdim. Herkes bir köşede uzanmış, kimisi uyuyor, kimisi sohbet ediyordu. Hemen kapının girişinde, 3-4 kişi namaz kılıyordu. Namaz kıldıkları yerse, boşnak bir baba ve oğulun yattığı örtüyü. Namaz kılanlara yardımcı olmak için müsaade etmişler, kenarda oturuyorlardı. Fakat örtü küçük olduğundan namaz kılabilmem için yer yoktu. Hemen ileride uzanan iki genç, yer bulamadığını farkettiler ve yattıkları yerden kalkarak bana işaret ettiler. Namaz kılmam için yer hazırlamışlardı. Namazımı kıldım ve teşekkür ederek binadan ayrılarak tekrardan çadırıma gittim.

Ertesi gün, yürüyüşün son günü... Yağmurlu bir sabaha, ayak sızlarıyla uyandık. Bugün, yürüyemeyenler pes edecek ve araca binerek, kamp alanına götürülecekti. Ayağımın sızlamasına rağmen yürüyecektim. Bugün son gündü

“

TEMMUZ 2012 İTİBARIYLA, 6,838 SOYKIRIM KURBANININ KİMLİKLERİ, TOPLU MEZARLARDAN ÇIKARILMIŞ VÜCUT PARÇALARI ÜZERİNDE YAPILAN DNA ANALİZLERİ SONUCUNDA BELİRLENMİŞ VE 6,241 KURBAN BURADA (TEMMUZ 2014 İTİBARIYLA) TOPRAĞA VERİLMİŞTİR.

çünkü... Biraz geç uyandığım için, henüz kahvaltımı bile doğru düzgün yapmadan, bizim ekip yürümeye başladı. Kahvaltıyı bir kenara bırakıp, ben de hemen peşlerine takıldım. Yürürken, yürüyeceğimiz istikameti düşünüyordum, ümitsizliğe kapılıyordum. 'Bu yol nasıl bitecek' diye hayıflanıyordum. Öyle-böyle derken ayaklarım yine yürümeye alıştı. Birkaç saat yürüdükten sonra, kafada ki olumsuz duygular unutuluyordu. Son günün yürüyüşüne de böyle başladık... Yağmur hiç dinmedi, gökyüzünden hafif hafif süzölmeye devam etti. Yürüyüş istikametimizde ki ilk yerleşim alanına vardık, burada yine yerli boşnak halkı tarafından kahve ikramları ile karşılandık. Daha sonra, Türk İzci Federasyonu'nda mola yerine ulaştı. Kortej şeklinde yürürlerken, 'Allahuekber Türkler Geliyor' marşını söylemeleri gurur vericiydi...

Burada biraz mola verdikten sonra, tekrardan yola koyulduk. Bugün toplamda 33 km yol yürüyecek ve 3 günlük yürüyüşü sona erdirecektik. Diğer günlere göre, yürüdüğümüz yol daha düzgündü. Son gün olmasının verdiği motivasyonla, yürüyüşü Srebrenitsa'da tamamlayabildik. Srebrenitsa'da ilk olarak, Potaçari şehitliğini ziyaret ederek şehitler için dua ettik ve bizim için şehitliğin yakınında belirlenmiş kamp alanına hareket ettik. Belirlenen kamp alanı, 'Srebrenitsa Anneleri Derneği'nin bahçesiydi. Bu gece burada kamp yapacak, sabah ise Potaçari Şehitliği'nde düzenlenecek anma programına katılacaktık. En nihayetinde, sabaha ulaştık. Kahvaltımızı yaptıktan sonra çadırlarımızı toplamaya koyulduk. Artık çadırlarla işimiz kalmamıştı. Çadırlarımızı topladık, otele gitmesi için araca yükledik ve şehitliğe hareket etmek üzere yola çıktık. Şehitliğe yürüyüşümüz çok etkileyiciydi. Kortej halinde, salavatlar eşliğinde şehitliğe hareket etmeye başladık. Herkesin gözleri bizim üzerimizdeydi, telefonlar ve kameralarla kayda alıyorlardı. Yaklaşık 1km'lik yürüyüşün ardından

“

DÜNYANIN GÖZÜ ÖNÜNDE SIRP BİRLİKLERİNİN TEMMUZ 1995'TE 8 BİNDEN FAZLA BOŞNAK SİVİLİ ÖLDÜRDÜĞÜ SREBRENİTSA KATLİAMI ARADAN GEÇEN 26 YILA RAĞMEN KURBAN YAKINLARININ VE BOŞNAK HALKININ KANAYAN YARASI OLMAYA DEVAM EDİYOR.

yine kortej halinde şehitliğe girdik, dua ettik. Daha sonra, hemen sağ yanımızda, bu yıl toplu mezarlardan çıkarılarak kemiklerinden kimlikleri tespit edilen 35 şehidin tabutunu gördük ve burada ki şehitlere de dua ettik. Acının tabloleştirilmesi kötüdür ama herkes tabutların fotoğrafını çekti. Aslında yerde yatanlar, Allah'ın lütfuna mazhar olan, öldü sanılsa da ölmeyen şehitlerdi.. Ölen onlar değil, ölen bizdik. Vicdanları ölen. İktidar hırsının, ırkçılığın, ihtirasların girdabında, bütün bir insanlığı ölüme sürükleyen, şeytanlaşmış insanların merhamet duygularıyla ölen... Tabutların bulunduğu bölgede rastladığımız bir başka tablo vicdanları sızlatmıştı. Boşnak bir teyze, bir tabutun başında ellerini ve kafasını tabuta koymuş, ağlıyordu. Ne ağlamak! Bütün dünya için

gözyaşı döküyordu sanki. Savaşın ardından 22 yıl geçmiş ama, yakınının naaşı yeni bulunabilmiş... Böylesi bir tablo, gazetecilerin elinden kaçabilir miydi ?! Teyzemizi gören gazeteciler, hemen hazırlıklarını yaptılar. Mikrofonu taktılar, saç-baş düzelttiler, röportaj yapacaklardı. Ama teyze, derdi başından aşkın vaziyette, kendisine yaklaşan gazetecileri vücut diliyle geri çevirdi. Ve tabuta başını koyarak ağlamaya devam etti... Bense, bu gazetecileri şuna benzettim: Hepimiz biliriz, internette bir fotoğraf gezinir. Afrikalı bir yavrucak, açlıktan ölecek vaziyete gelmiş, zayıf ve açlıktan cılızlaşmış vücudunda sineklerin uçuştığı bir fotoğraf karesi... Son olarak, birilerinin acıları üzerine bina edilmiş saltanatlar, zenginlikler ve şöhretler elbet birgün yıkılır.

BİR NİZAMIN DEVAMI

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN

Osmanlı İmparatorluğu'nun en uzun süre tahtta kalan ve en büyük padişahı olarak kabul edilen Kanuni Sultan Süleyman'ın "muhteşem" yönlerini tanıtmak istedik sizlere bu sayımızda.

Resul Orman

Devlet-i 'Aliyye: Osmanlının Onuncu padişahı, katıldığı muharebeler, yürüttüğü siyaset ve şairliği öne çıkan nizama adanmış bir ömrün adeta tarifi olan I. Süleyman yani bizlerin söylemiyle "Kanuni Sultan Süleyman Han, Batılıların tarifi ile "Muhteşem Süleyman", Büyük Türk" hükümdarlığının 501. sene-i devriyesindeyiz. Batılılar o dönemlerde hükümdar olan her Osmanlı padişahından sonra birleşip, savaş kararı alıyorlardı ve bir de buna Büyük Haçlı ordusu söylemi ile birlikte asker, para ve güç düşleri görüyorlardı. Sultan Alpaslan'dan Yavuz Sultan Selim Han'a süre gelen zaman zarfında mağlubiyetlerin verdiği ateşle birlikte hep sonraki sefere diye diye asırlara nefret ve kan olarak mirasları kalmıştı. Bir de bir diğer mirasta yenilgileri olmuştu. Kanuni hükümdarlığında toplanan Haçlı birliğini oluşturma teşebbüsleri tarih tekrerrür eder söylemi ile tıpkı Fatih'in İstanbul'un Fethi gibi Kanuni'nin Rodos fethi ve dahasıyla sürmüştür. Anadolu sıkça kullanılan sözlerden biri olan "Aslan'dan aslan, kediden kedi doğar" Batılılar bu sözü hep karıştırmışlar ve ne yazık ki sonuçlar yine hüsrana olmuştu. İşte tarihi bir örnek daha olan Aslan'dan kedi doğar sandıkları Yavuz Sultan Selim Han'dan kendi söylemleriyle muhteşem doğacağını unuttular, sonucunu ise tarihin tekrarında adeta yaşamışlardır. Peki biraz Sultan Süleyman Han'ın hayatına ve günümüzde ki algısına değinecek olursak, günümüz kültürün üzerinde en çok üzerinde durduğu Osmanlı padişahların başında gelen Kanuni Sultan Süleyman özellikle yakın

yıllarda yayınlanan bir dizi sebebiyle gündemde hep ilk sıralarda yer almış en çok ismi bilenen Osmanlı padişahı kimdir sorusuna ismi bilen ilk 3 padişahın biri olmuştur. Oryantalistler tarafından ihtişamlı törenler, görkemli saray yaşantısı ile aksettirilmeye çalışılsa da aslında 46 yıllık hükümdarlığının büyük kısmı at sırtında sefer ve savaşlarda geçmişti. Sultan

Süleyman, çoğu Batı'ya olmak üzere 13 büyük sefer düzenledi. Babası, Yavuz Sultan Selim, annesi Hafsa Sultan olan Sultan Süleyman, 6 Kasım 1494 tarihinde Trabzon'da dünyaya gelmiştir. Sultan Süleyman, isminden çok Kanuni unvanıyla tanınsa da "Muhteşem Süleyman", veya "Büyük Türk" olarak anılmaktadır. Sultan Süleyman'ın çocukluk yılları

babasının sancak beyi olduğu Trabzon'da geçti. Evliya Çelebi'ye göre Trabzon'da iken süt kardeşi Kadı Ömer Efendi'nin oğlu Yahya ile (Beşiktaşlı Yahya Efendi) birlikte bir Rum'dan kuyumculuk öğrendi.

Şehzadelik yıllarında iyi bir eğitim aldığı, Arapça ve Farsça bildiği anlaşılan Sultan Süleyman'ın Kefe sancak beyliği sebebiyle Tatar lehçesiyle de konuşabildiği belirtiliyor. Sancakbeyi olarak Manisa'ya gönderildi. Babası Sultan Selim'in vefatıyla birlikte 30 Eylül 1520'de İstanbul'a gelerek tahta oturdu. Kanuni Sultan Süleyman, Batı'ya karşı gaza siyasetini canlandırırken iki ana hedefi ön plana aldı. Bunlardan ilki Orta Avrupa'nın kilidi durumunda bulunan Belgrad, diğeri Akdeniz hakimiyeti bakımından son derece önemli olan Rodos'tu. Bunları ise

Macaristan'a yönelik 1526 ve 1529'daki iki hareket takip edecek, sonuncu sefer Viyana önlerine kadar uzanacaktı. İlk siyasi faaliyetlerinde atası Fatih Sultan Mehmed'in izinden giden Kanuni, 30 Ağustos 1521'de Belgrad'ı, ardından Rodos'u fethetti.

29 Ağustos 1526'da Mohaç ovasında Macarlar'ı kısa sürede yendi. Bu savaşın bir diğer önemi ise dünya tarihinin en kısa meydan muharebesi olarak yerini aldı bazı Tarihçiler ve Araştırmacılar tarafından Namaz vakti geçirmemek için hızlı yapıldığı söylense de ama askeri ve gümümüzün üstünlüğü en büyük pay sahibi olduğu yansınamayacak önemli olan kıstastı. Macar kralının hayatını kaybettiği meydan Savaşın sonunda Macar Krallığı'nın da bir anlamda sonunu getirmiştir. Ardından Budin'e hareket eden Kanuni

Sultan Süleyman, 11 Eylül'de hiçbir direnişle karşılaşmadan şehre girdi. 1529'da 17 gün süren I. Viyana kuşatmasını kötü hava şartları ve şehrin elde tutulamayacağını düşündüğü için kaldırdı, Avrupa'da bu savaşın sonucu başarısızlık olarak gösterirse de Kanuni için bu Avrupa'ya bir gözdağı vermektir. Barbaros Hayreddin ile birlikte denizlere de hakim olmak gayesiyle büyük mücadelelere başladılar. Akdeniz'de Osmanlı donanmasını güçlendirmek için 1532'de Barbaros Hayreddin Paşa'yı Reis'i Donanma'yı Hümayun'un başına getiren Kanuni, 1534'te devlete sıkıntı çıkaran ve isyanları destekleyen Safevilere karşı Irakeyn Seferini düzenleyerek önce Tebriz'e ardından Bağdat'a girdi, seferdeki başarısızlıklar ve aile içerisindeki çekişmelerin de etkisiyle Sadrazamı ve yakın arkadaşı olan Pargalı

İbrahim Paşa'yı 15 Mart 1536'da sarayda öldürtmüştü.

Kanuni, 1538'de Hadım Süleyman Paşa'ya Süveyş'te bulunan donanmayla Portekizliler'e karşı Hindistan bölgesindeki küçük Müslüman prensliklere yardım için sefer emri verdi, yine aynı yıl 27-28 Eylül'de Preveze Deniz Zaferi kazanıldı. Barbaros Hayreddin Paşa kumandasındaki Osmanlı donanması ile Cenevizli amiral Andrea Doria'nın başında bulunduğu Haçlı donanması arasında geçen Preveze Savaşı, Osmanlı Devleti'nin Akdeniz'deki hakimiyetini pekiştirdi.

1548'de Safevi hükümdarı Şah Tahmasb'a karşı yeniden İran'a sefer düzenledi ve Tebriz'e girdi. Bu seferde Van kalesi alınarak burası beylerbeylik merkezi yapıldı.

ŞEHZADE MUSTAFA'NIN ÖLDÜRÜLME HADİSESİ

Kanuni'nin hayatının önemli dönüm noktalarından biri olmuştu. Doğu seferinde 4 Ekim 1553'te Konya Ereğlisi mevkiinde iken

babasının huzuruna çıkmak için otağa giren Şehzade Mustafa, cellatlar tarafından boğularak idam edildi. Oğlunu idam ettiren Kanuni Sultan Süleyman'ın buna zaman geçtikçe çok üzüldüğü ve pişmanlık duyduğu gerek Osmanlı gerekse Batı kaynaklarında açık şekilde belirtilir. Günümüz tarihçilerin konferanslarda en çok üzüntüden dolayı ava çıktığını belirtiyorlar. Ayrıca bu olay dolayısıyla Taşlıcalı Yahya gibi bazı şairler tarafından ağır sözlerle eleştirildiği halde sesini çıkarmadı. Çocukluk arkadaşı Beşiktaşlı Yahya Efendi'nin bu mesele yüzünden onunla konuşmadığına dair menakıbnamelere konu olan bilgiler de bulunuyor. Sultan Süleyman hareketini sürdürerek Halep'e ulaştı, fakat 27 Kasım 1553'te üzerine çok titrediği oğlu Cihangir hayatını kaybetti. Kaynaklarda iki oğlunu peş peşe kaybeden padişahın büyük bir ümitsizliğe kapıldığı ve bunun izlerini uzun süre üzerinden atamadığı belirtilir.

1 Haziran 1555'te Şah Tahmasb'ın elçileriyle Amasya

Antlaşması imzalandı. Kanuni'nin barış şartlarını da içine alan Tahmasb'a yolladığı mektupta dini meselelere vurgu yapıp, aşırı uç Şii'lerin Hazreti Aişe'ye ve 3 halifeye karşı olan küfürlerinin yasaklanmasını istedi.

Şehzade Mustafa'nın idamından sonra görevden aldığı Rüstem Paşa'yı 29 Eylül 1555'te yeniden göreve getirdi.

7 Haziran 1557'de Mimar Sinan'a inşa ettirdiği Süleymaniye Camisi tamamlandı, cuma namazını da Süleymaniye'de kılarak açılışını yaptı.

1558'de çok sevdiği eşi Hürrem Sultan'ın ölümü Kanuni'yi üzerken bu olayın ardından Şehzade Bayezid ve Şehzade Selim'in sancak yerlerini Amasya ve Konya olarak değiştirdi. İki kardeşin 1559'da Konya ovasında yaptığı savaşı Selim kazandı. Önce Amasya'ya çekilen Bayezid, Kanuni'nin sefer hazırlıklarını haber alınca Safeviler'e sığındı. Bayezid ve oğullarının teslimi için Şah Tahmasb'a önemli miktarda

para ve tavizler verildi. Şehzade Bayezid, 23 Temmuz 1562'de oğullarıyla birlikte idam edilip Sivas'ta defnedildi.

72 YAŞINDA ÇIKTIĞI SON SEFERİNDE VEFAT ETTİ

1565 yılındaki Malta bozgunu sonrası Osmanlı'nın Batı'daki imajı yara alırken Kanuni, kötü izleri silmek için yeni bir sefer hazırlığına girişti. Kanuni, 1 Mayıs 1566'da Eyüp Sultan'ın türbesini ziyaret ettikten sonra sefer için yola çıktı.

Zigetvar Kalesi kuşatılırken Kanuni'nin otağı da hakim bir tepeye kuruldu.

Gut (nikris) hastalığı iyice ilerlemesine rağmen savaş meydanından ayrılmayan Kanuni Sultan Süleyman, 7 Eylül 1566'da kalenin alınışını göremeden vefat etti. Kuşatma sürerken iç organları çıkarılan naaşı, misk ve amber kokuları sürülerek tahtın altına gömüldü. Kalenin düşmesinin ardından 42 gün gömülü olan naaşı arabaya konuldu ve padişah yaşıyormuş gibi davranıldı. Kendisine haber gönderilen yeni şehzade II. Selim'in Belgrad'a gelişi üzerine vefat haberi resmen ilan edildi.

Süleymaniye Camisi'nde 23 Kasım'da Şeyhülislam Ebussud Efendi'nin kıldırıldığı cenaze namazının ardından, naaşı caminin kible tarafındaki türbesine defnedildi.

Kanuni'nin yoğun askeri ve siyasi faaliyetleriyle Osmanlı'yı içte ve dışta önemli bir güç unsuru haline getirmişti.

Kanuni Sultan Süleyman dönemi, Avrupa'nın siyasi coğrafyasını derinden etkilenmiş, adeta yeniden yazılmıştı. Osmanlı bu dönemde Avrupa devletler dengesinde belirleyici bir rol üstlendiği gibi modern Avrupa'nın oluşumunda da pay sahibi oldu.

“

KANUNİ SULTAN SÜLEYMAN 1566 YILINDA HASTA OLDUĞU HALDE ON ÜÇÜNCÜ VE SON SEFERİ OLAN ZİGETVAR ÜZERİNE SEFERE ÇIKTI. BU SIRADA YETMİŞ ÜÇ YAŞINDAYDI VE HÜKÜMDARLIĞININ KIRK ALTINCI YILINDAYDI. HASTAYDI BUNA RAĞMEN SEFERE ÇIKTI VE ZİGETVAR SEFERİ ONUN SON SEFERİ OLDU.

İmparatorluğun sınırlarının ulaştığı toprakların dışında Kuzey Afrika içlerinden Habeşistan'a, Yemen'e, Hindistan'a, kuzeyde Rus steplerine kadar çok geniş bir sahaya hakim oldu. Osmanlı İmparatorluğunu yüz ölçümü olarak en çok büyüten padişah olan Kanuni Sultan Süleyman, 6 milyon 557 bin kilometrekare olarak devraldığı toprakları 14 milyon 983 bin kilometrekareye çıkardı.

Mimar Sinan'a İstanbul'da abidevi yapılar inşa ettirmişti.

Kanuni Sultan Süleyman, ömrünün son dönemine kadar devam eden av merakı ve uzun seferleri dolayısıyla imparatorluğun çeşitli bölgelerini tanıdı, doğuda ve batıda pek çok yeri gördü, şehir ve kasabaları dolaştı. Bu bakımdan Kanuni, imparatorluğunu coğrafi temelde de bizzat gezerek tanıdı

son Osmanlı padişahı kabul ediliyor. Devrinde yaptığı reformlar, bürokrasinin şekillenmesi ve kanunlar Osmanlı'yı güçlü bir şekilde dönüştürmüştü. Kanuni Sultan Süleyman Han adına yazılmış Süleymannameler'de ve Şehnamelerde onun askeri liderliği ön plana çıkarılmıştır. Padişah Gazi Sultan, Adil Hükümdar, İslam'ın Koruyucusu ve Savunucusu, Edebiyat ve Sanat hamisi sıfatlarıyla övüldü.

Hükümdarlığı döneminde imparatorluğun birçok bölgesine önemli cami, köprüler, yollar, çeşmeler, kervansaraylar, han'lar, hamamlar ve imarethaneler yaptırmıştır. Özellikle Mimar Sinan'a İstanbul'da abidevi yapılar inşa ettirerek adeta izlerini hiç silinmeyecek şekilde tarihe olduğu gibi gönüllere kazımıştır.

Kaderde ENSAR OLMAK VARSA

Mültecilik, hep başkalarının yaşayacağı bir hikâyledir. Muhtemelen onlar için de öyleydi. Ama şimdi evlerinden, şehirlerinden ve ülkelerinden uzakta, geleceği belirsiz insanlar onlar.

 Muhammed Vahap Yolcu

“Zalim izzetinde mazlum zilletinde kalıp buradan göçüp gidiyorlar. Demek bir mahkeme-i kübra'ya bırakılıyorlar.” Üstad Bediüzzaman Said Nursi Hazretleri bir mazlumn zalimden hesap soracağı, zalimin mazlumn karşısında çaresiz kalacağı o günü bu cümleler ile ifade etmişti.

Müslüman zulüm görmez, sadece imtihan olur. Cenab-ı Hak biz müminleri uyarmak, imtihan etmek, cehenneminden muhafaza eylemek ve belki de cennetteki makamını arttırmak niyeti ile farklı musibet ve sıkıntılar gönderir. Bu onun engin rahmetinin nişanelerindendir. Alemlere rahmet olarak gönderilen Peygamberimiz Hazreti Muhammed (sav) günahsız olmasına rağmen en büyük acıyı, ezayı ve cefayı da görmüştür. Henüz doğmadan babasını kaybeden kutlu nebi 6 yaşında da annesini kaybetmişti. En sevdiklerini bir bir Cenab-ı Hakk'ın yolunda feda etmişti. Amcası Hamza'yı, dedesi Abdulmuttalib'i, eşi Hatice annemizi, amcası Ebu Talib'i en sıkıntılı zamanlarında kaybetmişti. Başına işkembeler dökülmüştü, Taif'te taşlanmıştı. Türlü sıkıntılara maruz kalan Nebi'nin ümmeti de dertsiz olmayacaktı. Çile ümmeti, dert ümmeti olmak başlıca kader yazgımız olmalıydı. Ve öyle de oldu.

Farklı ülkelerdeki Müslüman kardeşlerimiz belki de tarihte eşine az rastlanılmış zulümlere maruz kaldılar, ülkelerinden ayrılmak zorunda kaldılar. Evlatlarını, kardeşlerini, anne ve babalarını göz göre göre kaybettiler. Çocuklar doktor, öğretmen, mühendis olmak istiyorlar iken kader mülteci olmayı nasip etmiştir. Mültecilik, hep başkalarının yaşayacağı bir hikâyledir. Muhtemelen onlar için de öyleydi. Ama şimdi evlerinden, şehirlerinden ve ülkelerinden uzakta, geleceği belirsiz insanlar onlar.

Suriyeli 2 milyon kişiden söz ediyoruz. Çoğu çocuk, genç ve kadın... Hayalini kurabildikleri bir gelecekleri olmayanlar... II. Dünya Savaşı'ndan bu yana dünyanın karşılaştığı en büyük insanî felaket diye tanınıyor Birleşmiş Milletler Mülteciler Yüksek Komiseri, Suriyelilerin başına gelenleri. II. Dünya Savaşı'ndan bu yana dünyadaki mülteci sayısı ilk defa 50 milyonu aşmış. 2 milyondan fazla mülteciyi kabul eden Türkiye ise, dünyada mülteci kabul eden en büyük ülke olarak kabul ediliyor.

“

BİZLERE ENSAR OLMAK DÜŞER. MUHACİR KARDEŞLERİMİZE EV SAHİPLİĞİ YAPMALIYIZ Kİ BİR GÜN AYNI İMTİHANA BİZLER DE DÜÇAR OLABİLİRİZ.

2011'den bu yana Suriye'den Türkiye'ye gelen 2 milyon 100 bini 'vatansız çocuklar' olarak dünyaya gelmiş. Sınırları aşmış, Suriye'den gelenlerinse %53'ü 18 yaş altı çocuklardan oluşuyor. Onların hepsi bir insan. Barınma, beslenme, ısınma, sağlık, dil ve iletişim, sosyal ilişkiler ve çalışma gibi temel ihtiyaçları var. Türkiye, 'geçici koruma' statüsü ile elinden geleni yapmaya çalışıyor onlar için. Fakat tablo uluslararası alanda öylesine umutsuz ki, BM Yüksek Komiseri, mevcut krizin uluslararası toplumun çözüm kapasitesini aştığını söylüyor.

Dünya öyle büyük çelişkilerle dolu ki, bir yanda yazlık-kışlık, üç-dört evi olanlar, diğer yanda dünyanın yersiz yurtsuzları. Bir yanda yılda 10 milyon insanın açlıktan öldüğü bir dünyada, 1.3 milyar ton gıda israfı... Bir yanda iletişim ve haberleşme bu kadar gelişmişken ve her gün en ince detaylarına kadar vakıf olduğumuz zulüm ve haksızlık enformasyonuna muhatap kalırken diğer yanda, büyük vurdumduymazlık ve görmezden gelme durumları... Dünyanın çelişkileri bitmiyor, diyar-ı imtihanı deyip sabretmek düşüyor payımıza. Mülteci kardeşlerimize

sahip çıkmak onların yanında olmak aslı vazifelerimizdendir. Onlar Suriye'den vb. farklı ülkelerden hicret ediyorlar. Tıpkı Peygamberimizin Mekke'den Medine'ye hicret ettiği gibi. Bizlere Ensar olmak düşer. Muhacir kardeşlerimize ev sahipliği yapmalıyız ki bir gün aynı imtihana bizler de düşer olabiliriz. Ve kaderimize razı olmalıyız ki kederden emin olalım. Unutmamak gerekir ki mülk Allah'ındır. Ve dönüş O'nadır.

REC

Fotoğraf

Ahmet Altun

İnsan dertlenir. Dertler içinde birikir. Bir zaman sonra bu dertlerini dökmek ister. Kimisi bir dostuna kimisi bir ağaca kimisi bir çiçeğe kimisi de denize... Bu sayımızda Havva Sula ile kendisinin "Derdini denize anlatmak" adını verdiği fotoğrafın hikâyesini dinledik. Siz de buyrun.

Havva Sula kimdir? Kendinizden kısaca bahseder misiniz?

Bir hekimim ben. Ama aynı zamanda bir kadın, bir Müslüman, bir anne/anneanayım. Uzun yıllar çok farklı

kurumlarda mesleğimi profesyonel olarak sürdürürken çevreyi, toplumu, yeryüzünü gözlemleyen, farklı konulara ilgi duyan ve çözümler arayan bir sivilim öte yandan. Yeryüzünde seyahat etmeyi severim bu yüzden. Her yerin hikayesini okumaya çalışırım, kim bilir belki bir gün yazarım da belki. Gençlerle hem fiziken, hem fikren yoldaşlık yapmayı severim. Çünkü hayal kurmak, kutunun dışından bakmak ve eleştirel düşünmek çok daha fazla mümkün gençlerle yaşitlarima nazaran.

Bu fotoğrafın hikâyesi nedir?

anlatır mısınız?

Bu fotoğraf bir tıp bayramında, 14 Mart 2016 günü Gazze'de çekildi.

Notlarımda şunlar yazıyor Gazze seyahatime dair: "Gazze yolculuğu, sessizlik sessizlik. Erez kapısında bekleyenler; geçmek için, gelenleri karşılamak için. Bir duvarla değişen yollar, otlar, binalar; doğrusu böyle hayal etmemiştim. Yıkık binalar, inşaatlarda demir filizleri, duvarlarda grafitiler; Kubbetüssahra, gerçek Filistin haritaları... Lübnan'daki Filistin mülteci kamplarının biraz daha büyüğü sadece Gazze. Bir dükkanın

önünde AFAD un çuvalları, okuldan çıkan çocuklar, beyaz yakalar ve beyaz kurdeleler. Bekleyen hastalar, sakatlar, yaralılar ..."

Gazze Sağlık Bakanlığı Uluslararası İlişkiler Bölüm Başkanı Dr. Eşref bilgi veriyor bize makamında: "Birçok testi yapamıyoruz, temel hizmetlerin devamı için gerekli ilaç ve sarf malzemesi olmuyor çoğu zaman. Bazı kanser hastalarını, açık kalp ameliyatlarını dışarı göndermemiz gerekiyor ancak Refah kapısı yılda sadece 20 gün açılıyor. Gençler yurtdışında burs kazanıyorlar, birinci

oluyorlar ancak dışarı çıkamıyorlar, kapıdan geri dönüyorlar."

Sonra birden ses tonu değişiyor, gözleri buğulanıyor Dr. Eşref'in, uzaklara bakıyor: "İşte biz böyle zamanlarda denize gidiyoruz, denize bakıyoruz ve derdimizi denize anlatıyoruz."

Bu fotoğraf Gazze'de derdi denize anlatmanın fotoğrafı. Ve İstanbul'da denize anlatacak böyle dertlerimizin olmadığına şükretme fotoğrafı.

Birçok farklı ülkeye seyahat ettiğinizi farklı milletlerden insanlarla tanıştığınızı biliyoruz. Şunu sormak istiyorum abla sizin için yol nedir? Seyahatlerinizde veya yolda ne buluyorsunuz?

Ben misafirlikte doğmuşum; Erzincan'dan Tekirdağ'a taşınırken Sapanca'da amcamlarda. Belki bundandır 'yol'un benim için vazgeçilmez oluşu.

Yol, insan ve yaşamak demek benim için; çocukların oyunları, kadınların kıyafetleri, kapıların ardındaki hayatlar, pazarlardaki değişik meyveler, tüm hücrelerimde hissettiğim net ve berrak hava, ayaklarımı yalayan okyanus suyu...

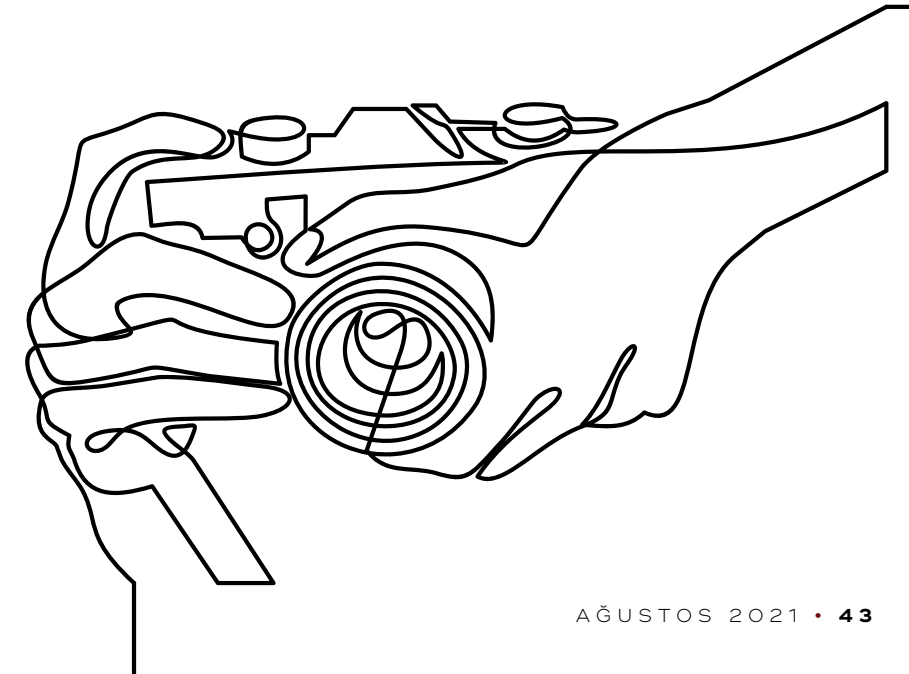
DR. HAVVA SULA

Tarihi eserler ve tabiat güzelliklerinden çok insan hikayeleri ve farklı yaşam şekilleri ilgimi çeker. Gittiğim şehirde mutlaka bir sabah çıkar yürürüm sokaklarda. Bir yaşlıya selam veririm, işe giden kadına kolaylıklar dilerim içimden, anlamaya çalışırım yoksulluğu, varsılığı, bir önceki gecenin bıraktıklarını.

Bazen bir proje için ihtiyaç analizidir yaptığım seyahat bazen sadece keşfetmek ve insan olmayı, yaşam amacımızı ve dünyayı/ahireti anlamak.

Yol ve seyahat bir tutkudur, alışkanlıktır, özgürlüktür benim için.

Çok teşekkür ederim muhabbetiniz için. Sağ olun.

BU ŞEHİR, O ESKİ BURSA MIDIR?

Bursa Osmanlı'nın dibacesi mi, yoksa Avrupa markalı bir sanayi şehri midir? Eğer sorunun cevabı ilk şıkta daha kat etmemiz gereken çok yol, korumamız gereken çok tarih var demek. Sanayi şehri tamlaması işimize geliyorsa, o vakit romantizmden sıyrılmamız icap ediyor.

Samet Altıntaş

O sırada, şehrin derinliklerinden çeşitli gürültüler geliyormuş hâlâ. Uzakları uzaklara iten serin ve çamurlu dalgalar halinde kimi zaman genişleyip yayılarak, kimi zaman da kat kat katlanarak geliyormuş. Sokaklar, caddeler ve meydanlar sürekli yer değiştiriyormuş sanki. Başka bir deyişle, sel sularıyla altüst olan şehir eski yerine yerleşip eski şeklini almaya ve ruhunu yeniden kazanmaya çalışıyormuş.

Hasan Ali Toptaş, Uykuların Doğusu

Düşlere sığınan eski kent, birkaç yüzyıl boyunca çok daha genç olan yeni dünyaca sevilen ve saygı duyulan bir yer oldu. Ozanların ezgilerine aktardığı ve sevgililerin gidip gördüğü bir yerdin orası. Ama yaşam, insanları giderek artan bir güçle başka yerlere çekiyordu. Kentteki köklü ailelerin soyundan gelenler tükenmeye başlamıştı. Eskisi gibi ilgi görmüyorlardı. Çiçek açan gerçek ruhsal gelişme yüz tutmuş, yerini kötü taklitleri almaya başlamıştı.

Hermann Hesse, Masallar

Pozzo: ... Dünyadaki gözyaşı miktarı sabittir. Ağlamaya başlayan biri için bir başkası keser ağlamayı. Aynı şey gülmek için de geçerlidir. (Güler) Bizim kuşak hakkında kötü şeyler söylemeyelim öyleyse, önceki kuşaklardan daha bedbaht değiliz çünkü. (Bir an) İyi şeyler de söylemeyelim. (Bir an) En iyisi hiçbir şey söylemeyelim. (Bir an. Bilgece) Nüfusun arttığı bir gerçek. Samuel Beckett, Godot'yu Beklerken

Kadim şehirlerin tılsımlandığına dair rivayetler vardır. Mesela, Sultan Cem şehzadeliği sırasında, Ebu'l Hayr-ı Rumî'den Sarı Saltuk'un efsanelerini kaleme almasını ister ve bu sözlü tarih, yedi senede tamamlanır. Saltuknâme'de anlatılan hikâyeye göre; Uklaş adında bir hâkim, Pınarbaşı suyuna bakırdan bir ev resmi yapar. 'Ana tunçtan bir kapı' eyler ve ev maketini suyun içine bırakır. Böylece Bursa'nın tılsımı gerçekleşmiş olur. (Bu arada, Mevlânâ Celâleddin Rumî'ye ait olduğu bilinen "Ne olursan ol yine de gel!" sözü, Ebu'l Hayr-ı Rumî'nindir.) Bursa, bu muskanın etkisinden midir bilinmez; son yüzyıla kadar özgün şehir kimliğini korur.

"BURSA, KENDİNE İHANET ETTİ"

Özellikle 1950'de Demokrat Parti iktidarı zamanında taşradan bir sel gibi akıp gelen hoyrat insan yığınları ve 27 Mayıs 1960 sonrası şehir planlamacılığında var olan projeler gerçekleşemez. Köyden kente göç sonrası ise sanâinin ova dışına değil, bilakis içine kurulması tarihin gölgelerini dahi silip süpürür. Otomotiv endüstrisinin şehrin yeşiline kıyması Mustafa Muharrem'in deyişiyle en hafifinden 'Detroitleşme özentisinin tahrikidir.' Burada net ayrımı yapılması gereken bir konu da Bursa'nın Osmanlı'nın dibacesi mi, yoksa Avrupa markalı bir sanayi şehri mi olduğudur. Eğer sorunun cevabı ilk şıkta daha kat etmemiz gereken çok yol, korumamız gereken çok tarih var demek. Sanayi şehri tamlaması işimize geliyorsa, o vakit romantizmden sıyrılmamız icap ediyor. Hâlbuki Bursa, imparatorluğu kuran şehir ve bunun yükümlülükleri var. Ama öte yandan içi boş mistik cümlelerle şehri sevmek de eskicilik yapmaya benziyor. Kaldı ki salt hesap sormuyorum bu şehirden, hesap ödüyorum da...

“

KÖYDEN KENTE GÖÇ SONRASI İSE SANAİNİN OVA DIŞINA DEĞİL, BİLAKİS İÇİNE KURULMASI TARİHİN GÖLGELERİNİ DAHI SİLİP SÜPÜRÜR. OTOMOTİV ENDÜSTRİSİNİN ŞEHRİN YEŞİLİNE KIYMASI MUSTAFA MUHARREM'İN DEYİŞİYLE EN HAFİFİNDEN 'DETROİTLEŞME ÖZENTİSİNİN TAHRİKİDİR.'

İtalyan mimar ve şehircilik uzmanı Luigi Piccinato, Bursa'yı yeniden eski görüntüsüne çevirmek için şehre gelmiş en önemli değerlendendi. O, "Kendi toprağına bağlanmaktan başka amacı olmayan şehirler..." oluşturmanın derindeydi çünkü. Mithat Kırayoğlu'nun aktardığına göre, hafızalarımıza felaket olarak nakşeden Kapalıçarşı yangını (1958) üstada göre büyük bir fırsattır. Ancak usta mimarın üzerinde kafa yorduğu 'Piccinato Planı' bir türlü uygulanamaz. Bunda 27 Mayıs'ın büyük suçu vardır. Şehri, tarihî yüzüyle yeniden imar etmek üzerine kâğıda dökülen düşüncelere hayat hakkı tanınmaz. Ağır sanayinin ovayı işgali sonrası ise şehir katledilmeye başlanır âdetâ. Kırayoğlu'nun sitemine ortak olalım: "Bursa, Piccinato

Planı'nı uygulamayarak kendine ihanet etmiş, görsel zenginliğini ve mirasını yok sayarak altın değerinde bir fırsatı kaçırmıştır. Bu da böyle bilinsin ve kimse bana hikâyeye anlatmasın!"

METAFOR OLARAK MİMARİ YA DA "TOKİ'NİN BURSA KENTİNE TOKADI"

Şehrin kalbine bıçak gibi saplanan TOKİ evlerini her gördüğümde aklıma İlhan Berk'in "Kımlıtsızdı kent. Sessiz harflerle yazılmış gibiydi yüzü/Ve gözleri..." mısraları düşüyor. Osmanlı geleneğine yaslanarak siyaset üreten insanların gönülleri rahat mıdır bilinmez; ama aziz şehrin ruhu çalınmaya devam ediyor. Osmangazi Belediyesi sınırları içindeki bu yapılar, Doğanbey, Kiremitçi, Tayakadın ve Kırcaali Mahalleleri üzerinde yükseliyor.

Semptomatik anlayışın bir tezahürü aslında bu binalar. Tedaviyi iyileştirmekten çok rahatlatmaya yarayan ucuz bir mimarî mülâhazanın sonucu da diyebiliriz. Bilhassa Doğanbey TOKİ, şehrin kendine has üslubunu melezleştiren ucube topluluğu. Ovanın imar ve iskâna açılmasının geldiği son nokta olan bu yüksek apartmanlar, bugün şehrin her yerinden, üzerine çökmüş bir karabasan olarak görülüyor. Teleferik ile Uludağ'a çıkarken size veda eden en son eser (!) o. Hatırlayın lütfen; 2011 yılında Mimarlar Odası Bursa Şubesi tarafından düzenlenen "TOKİ'nin Bursa Kentine Tokadı" konulu fotoğraf yarışması, bir şamar olarak nasıl da patlamıştı yüzümüzde. Şimdi boynumuzu bükerek, Cemil Kavukçu'yu çağıralım ve bize desin ki: "Şu kente bak, diyorum gözlerimi düellodaki bir kovboy gibi kısarak. Şu fabrika bacalarına, şu yüksek yapılara, organize sanayinin kuşattığı şu yerlere bak! Buraları bir zaman bize can vermiş, çocukluğumuza, ilk gençliğimize tanıklık etmiş yerler mi? Bir bak! Bu tür geçmiş özelemlerine, sulandırılmış konuşma biçimlerine yokum. Ama bu bana hüznü veriyor. Vermesin. Gözlerini aç ve gerçeği gör. Bu kent o kent değil..."

Japon mimar Kojin Karatani'nin ifadesiyle çarpık kentleşme, 'şizofreniye ve yaklaşan intihara işaret eder.' Ama hâlâ, "Binalar ve kentler pervasızca ve yalnızca öznesiz bir metinsellik tarafından oluşturuluyor." Tek Parti döneminde Osmanlı'nın izlerini silen bir zihniyet iş başındaydı. Bugünse Osmanlı medeniyetini referans aldığını serdeden politik kafa, tarihî eserleri, çok katlı betonarme binaların gölgesinde bırakıyor. Baştan aşağı şiir olan şehir, tamamen fotoğraflarda

kalan bir hatırıya dönüşmek üzere... Şehrin Osmanlı kokan tarafı resmen işgal ediliyor. Ve biz bu lekelerin etrafında geçmişin şarkılarını dinliyoruz. Tam burada TOKİ'nin inşa ettiği evler, 'Neyi ne kadar temsil edebilir?' sorusunu tevcih ettiriyor. Eğer ev sadece, içinde bir grup insanın yaşadığı bina ve TOKİ de bunların bileşkesi ise herhangi bir sorun yok, bütün itirazlar tek ayaküstünde cezaya kalkar. Fakat duvarlar ile çevrilmiş barınaktan öte bir mana ifade ediyorsa ev; o vakit bir temsili de yanında taşıyor demektir. Ve bize düşen İsmet Özel gibi seslenmektir bu saatte: "Bir şehrin urgan satılan çarşıları kenevir/ Kandil geceleri bir şehrin buhur kokmuyorsa/ Yağmurdan sonra sokaklar ortadan kalkmıyorsa/ O şehirden öç almanın vakti gelmiş demektir."

Bursa, bugün kanına enjekte edilmiş, gelenekten kopuk, hileli modernizm ile yaşıyor maalesef. Şehrin silüeti, daha

“

ŞİMDİ BOYNUMUZU BÜKEREK, CEMİL KAVUKÇU'YU ÇAĞIRALIM VE BİZE DESİN Kİ: "ŞU KENTE BAK, DİYORUM GÖZLERİMİ DÜELLODAKİ BİR KOVBOY GİBİ KISARAK. ŞU FABRİKA BACALARINA, ŞU YÜKSEK YAPILARA, ORGANİZE SANAYİNİN KUŞATTIĞI ŞU YERLERE BAK!

da geç kalırsa sadece resim, gravür, tablo ve fotoğraflarda kalacak; evimizin duvarlarını süsleyen nostaljik bir düşlem olarak... Dönemin Mimarlar Odası Bursa Şube Başkanı Nizamettin Kaya, Bursa'nın 2023 vizyonu ile ilgili verdiği mülakatta, şehrin nüfusunun 8 milyon olma ihtimalinden bahsediyor. Osmanlı eserlerini şehrin unutulmuş yerlerinden çıkararak önemli hizmetler sunan Bursalı belediyeler, rantı en azından eski Bursa'ya bulaştırmamakla mükellefler (di). Dibace'nin sayfalarını yırtan vandalizme 'dur!' demenin görevi var omuzlarında. Yoksa Tanzimat, devamında Tek

“

'DÜNYADA ŞEHİR DENEYİLECEK İKİ YER VARDIR; BİRİ FLORANSA, DİĞERİ BURSA... FLORANSA BİLE, BURSA'NIN YANINDA İÇ KARARTICI, KARANLIK, PİS BİR ŞEHİR!' BURSA O TARİHTE YEŞİLİN HER TONUNUN KÖPÜRDÜĞÜ BİR ŞEHİRCİLİK HARİKASI...

Parti, ardından Demokrat Parti'nin başını çektiği milliyetçi-muhafazakâr iktidarlar/koalisyonlar devrinde işlenen kültürel cinayetler sürecekte (ki bütün nobran tavrıyla sürüyor SA) o zaman derhal İtalyan fütüristlerin 1909 yılında Paris'te yayımladıkları manifestolar asılmalı iş yerlerine: "Baltalarını alın, baltalarını ve çekiçlerinizi... Ve yıkın yerle bir edin saygıdeğer kentleri, acımadan!"

"DÜNYADA İKİ ŞEHİR VARDIR; BİRİ FLORANSA, DİĞERİ BURSA"

Turgut Cansever, bir hatırasında, 1930-32 yıllarında annesinin misafirlerinin evlerin renklerini, sokakların mimarisini konuştuklarını naklediyor. Sokaktaki renk skalasına ilave edilen beyaz rengin ne kadar güzel olduğu yahut neresinin tereddüt

yarattığı anlatılmış. Cansever, bugünleri görmüş olacak ki yıllar önce şöyle konuşmuş: "Edirne ve Bursa gibi tarihî şehirlerin çevresinde yepyeni yerleşmeler yapmak, onları yok etmek demektir. Bursa gibi bir şehrin çevresine 3 milyon insan yerleştirirseniz, 3 milyonluk lekenin kenarında, o lekenin otuzda biri kadar 100 binlik tarihî Bursa, zavallı, önemsiz bir nesne olarak kalır." Bilge Mimar, bir anısında ise şunları anlatıyor: Bir arkadaşım var, Aydın Germen, küskün olarak dağ başındaki bir köyde yaşıyor; iktisatçı, sosyal bilimci, Amerikalı bir dostu, 1967 yılında bir dünya seyahatine çıkıyor ve İtalya'dan sonra Türkiye'ye geliyor. Diyorlar ki Bursa'yı gör. O da kalkıp Bursa'ya gidiyor, oradan İstanbul'a geliyor. Bütün

Avrupa şehirlerinden başka Japon ve Çin şehirlerini de görmüş bir adam. Diyor ki: 'Dünyada şehir denebilecek iki yer vardır; biri Floransa, diğeri Bursa... Floransa bile, Bursa'nın yanında iç karartıcı, karanlık, pis bir şehir!' Bursa o tarihte yeşilin her tonunun köpürdüğü bir şehircilik harikası...

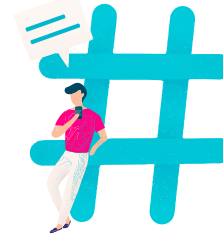
Floransa yerli yerinde duruyor, Bursa ise kırıntılarıyla ayakta sendeliyor. Halının altına iyice süpürülmeden şehri yıkarak güzelleştirme imkânı mevcut. Bunun için kentsel dönüşümün sadece yeni ve yüksek binalar yapmak demek olmadığı idrak edilmeli bir an önce. Bu arada şuna inancım tam: Her türlü melanete rağmen şehrin manevî sahipleri ilk payitahtı koruyacaktır. Bursa'nın kalbinde inşa edilen binaların yanında yatan Doğanbey, bir şeyleri hikâye ediyor gibi. Eğer bu ucubeler yükselmeye devam ederse bir Yıldırım çıkar yine, bunu hatırdan çıkarmayın!

Gerisini Hoca Sadettin Efendi'nin kaleminden dinleyelim, fehmedene...

130 bin kişilik Haçlı ordusu Bulgaristan'a girerek; Doğanbey tarafından korunan Niğbolu Kalesini kuşatır. Durumdan haberdar olan Yıldırım Bayezid, gecenin karanlığından fırsat bilir, kaleye yaklaşıyor:

"Bre Doğan! Bre Doğan!" diye seslenir. Dikkatli bir bekleyiş içinde olan Doğan Bey, derhal toparlanır. Seslere dokunarak, Yıldırım'ın çehresini görür. "Buyurun sultanım!" der. "Bre Doğan! Halin nicedir?" diye sorar Yıldırım.

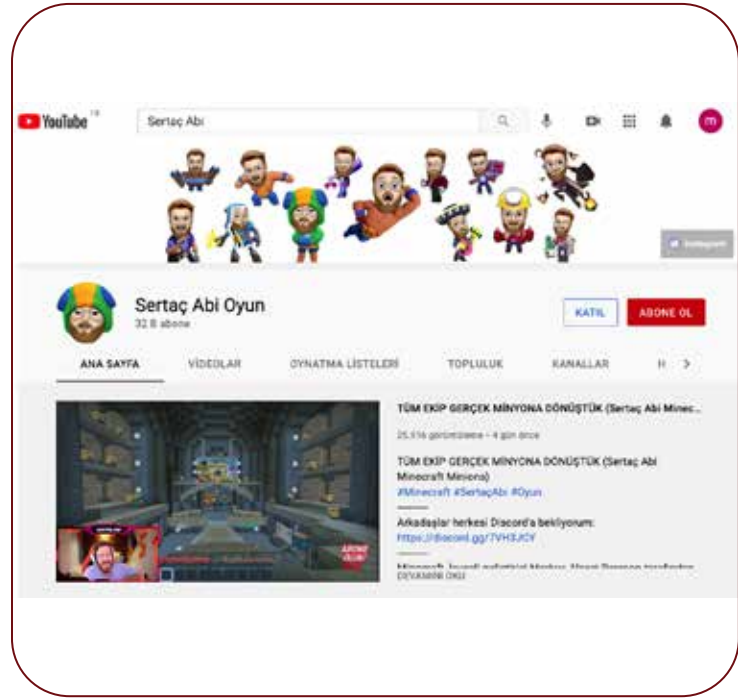
"Halimiz gördüğünüz gibidir Sultanım. Elimizden geleni yapar, kaleyi düşmana vermeyiz." der Doğanbey. Bayezid-i Evvel'in söylediği sözü 'geçmiş' olarak görmeyin, avcunuzda sınımsız saklayın. "Hele dayanın, işte biz dahi geldik!"

<https://twitter.com/mevzubahisdergi>

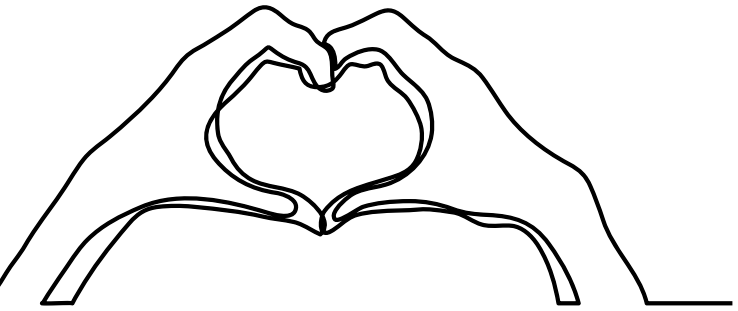

<https://www.instagram.com/SavasSBarkcin>

<https://www.youtube.com/channel/UC7wgPzY-OeW4RqOKi9pBWVAg>

Takip önerilerimiz

MÜCÂDELE SURESİ

Mercek Altı Ayetler köşemizde bu sayımızda Mücâdele Suresi'nin 1 ve 2. ayetlerini inceleyerek Kur'an-ı Kerim'in mana okyanusundan nasiplenmeye çalışacağız birlikte.

Medine döneminde inmiştir. 22 âyettir. Sûre, adını ilk âyetinde sözü edilen olaydan almıştır. "Mücâdele", münakaşa etmek, tartışmak demektir. Bir adamın "zihâr" yaptığı karısı, Hz. Peygambere gelerek onu şikâyet etmiş ve Hz. Peygamberle tartışmıştı. Sûrede başlıca, zihar, zihar keffareti gibi bazı dinî hükümler ile birtakım görgü kuralları ve mü'minlerin inanmayanlara karşı takınmaları gereken tavır konu edilmektedir.

* Surenin açıklaması, meali ve tefsiri Diyanet İşleri Başkanlığı yayınlarından alınmıştır.
* "Öğrenilen Kavramlar"ın açıklamaları Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi'nden alınmıştır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتَكِي إِلَى اللَّهِ
وَاللَّهُ يَسْمَعُ تَحَاوُرَكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ ۝ الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ
مِنْكُمْ مِنْ نِسَائِهِمْ مَا هُنَّ أُمَّهَاتِهِمْ إِنْ أُمَّهَاتُهُمْ إِلَّا الْإِوَاءُ لَدُنْهُمْ
وَأَنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مَنَّكَرًا مِنَ الْقَوْلِ وَزُورًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌّ غَفُورٌ ۝

1. VE 2. ÂYETLER

MEAL*

Allah, kocası hakkında seninle tartışan ve Allah'a şikayette bulunan kadının sözünü işitmiştir. Allah, sizin sürdürdüğünüz konuşmayı (zaten) işitmekteydi. Şüphesiz Allah hakkıyla işitendir, hakkıyla bilendir. İçinizden kadınlarına zihar yapanlar bilsinler ki, o kadınlar onların anaları değildir. Onların anaları ancak, kendilerini doğuran kadınlardır. Şüphesiz onlar (zihar yaparlarken) hoş karşılanmayan ve yalan bir söz söylüyorlar. Şüphesiz Allah çok affedicidir, çok bağışlayıcıdır.

TEFSİR

Bu âyetlerde, Câhiliye dönemi âdetine göre eşlerin, tekrar birleşmelerine imkân vermeyecek biçimde ayrılmaları sonucunu doğuran ve kadına zarar veren bir boşama türü olan zihâr uygulaması âyetlerin inmesinden kısa bir süre önce meydana gelen bir olayla ilintilendirilerek yerilmiş ve bu konuda yeni bir düzenleme getirilmiştir. Bir erkek karısından kesin olarak ayrılmak istediği zaman ona "Sen bana anamın sırtı gibisin" der ve artık karısı ona yasak sayılırdı. İşte bu sözde, annesinin mahrem bir yerini belirtmek üzere "sırt" anlamına gelen zahr kelimesi kullanıldığından, hukukî sonucu olan bu işleme de belirtilen kelimeden türetilerek "zihâr, zihâr yapma" deniyordu. Câhiliye toplumunda erkekle karısı veya onun akrabaları arasında bir husumet ortaya çıktığında zihâr yeminine başvurulurdu, bu o topluma özgü yemin türlerinden biriydi.

Âyetlerin iniş sebebi olarak gösterilen olay özetle şöyledir: Ensardan Evs b. Sâmî bir sebeple kızıp hanımı Havle bint Sa'lebe'ye zihâr yapmıştı ("Sırtın anamın sırtıdır" demişti). Çok geçmeden söylediğine pişman oldu ve evliliğe dönüş yapmak istedi. Bu, müslüman toplumun karşılaştığı ilk zihâr uygulamasıydı. Kadın geleneğe göre yasak olan bu ilişkiyi bu halde sürdürmeyi kabul etmedi. Sonunda duruma bir çare bulması için Resûlullah'a başvurdu. Gençliğini kocası uğruna tükettiğini, ona çocuklar verdiğini ama şimdi yaşlanınca kapı dışarı edildiğini dertli dertli anlattı. Hz. Peygamber bu konuda ilâhî bir bildirim almadığını ve bilinen hükümden (haramlık) başka bir çözüm söyleyemeyeceğini belirtti. Kadın durumun çok vahim olduğunu tekrar tekrar ifade ettiyse de farklı bir cevap alamadı. Daha sonra kadın Allah'a yalvarmaya ve halinden yakınmaya başladı. "Allah'ım! Çok yalnızım. Bu ayrılık bana çok acı verecek. Küçük çocuklarım var; onları babalarına bıraksam perişan olurlar, kendime alsam aç kalırlar. Halimi sana arz

ediyorum, beni bu sıkıntıdan kurtar; resulünün dilinden bir vahiy inzâl buyurl!" diye dua ediyordu. Kısa bir süre sonra bu âyetler indi. Hz. Peygamber onu müjdeledi ve âyetleri okudu. Ardından kocasını çağırıp onun durumunu öğrendi; köle âzat edemeyeceğini, iki ay peşpeşe oruç tutamayacağını ve altmış fakiri doyuracak kadar malî imkânının da bulunmadığını anlayanca ona bir miktar yardımda bulundu ve bereketlenmesi için dua etti. Olaya tanık olan Hz. Âişe, "Bütün sesleri işiten Allah ne kadar yücel! O kadın durumunu anlatırken ve Allah'a yalvarırken öylesine yavaş ve fısıltıyla konuşuyordu ki dediklerinin bir kısmını işitemiyordum" diyerek âdeti ilk âyetin, "Çünkü Allah her şeyi işitmekte ve görmektedir" meâlindeki kısmını tefsir etmiş oluyordu.

İlk âyet Hz. Peygamber'in tatbikatında kadının toplumsal konumuyla ilgili önemli bir bilgi içermektedir: Kadın kuşkusuz içinde bulunduğu toplumun bir ferdidir ve o esnada mevcut kurallardan ve şartlardan bağımsız bir statüye sahip olması düşünülemez; ama asıl önemli olan, mensup olduğu dinin kendisine bakışını nasıl algıladığıdır.

Âyetten açıkça anlaşıldığı üzere kadın, o güne kadar Kur'an'dan ve Hz. Peygamber'in uygulamalarından, "herkese problemini en yetkili merciler önünde uygun şekilde seslendirebilmesi ve hakkını arayabilmesi imkânının tanınması gerektiği" ilkesini çıkarabilmiş ve bunun teoride kalmayıp yaşanan bir gerçek olduğunu da görmüştür. Nitekim Havle'nin bu konudaki anlayışı Kur'an tarafından özel biçimde onaylanmış olduğundan Hz. Ömer ona hep ayrı bir saygı duymuş ve halifeliği döneminde etrafındakileri şaşırtacak derecede onunla ilgilenmiştir.

2. âyette zihâr sözlerinin yakışsız ve asılsız olduğu belirtilmesine rağmen âyetin sonunda Allah Teâlâ'nın bağışlayıcılığının hatırlatıldığına dikkat edilirse, Kur'an'ın üslûbunun eğitim konusuna da ışık tutan önemli incelikler taşıdığı kolayca anlaşılır.

Havle'nin, kocası ile arasındaki bir anlaşmazlığın çözümü için Resûlullah'a başvurması üzerine Mücâdele sûresinin ilk dört âyetinin nâzil olması, onun Mücâdele lakabı ile anılmasına vesile olmuştur.

ÖĞRENİLEN KAVRAMLAR

Kocasını, karısını annesine veya dinen nikâhı düşmeyecek yakınlarına benzetmesi anlamında fıkıh terimi.

ZİHÂR

Dinin belirli yasaklarının ihlâli durumunda yapılması istenen mâlî veya bedenî ibadet.

KEFÂRET

balkanlar' da gençlik inşası

İyilik yolculuğumuzun bu seferki rotası Balkanlar...

Kuzey Makedonya'nın başkenti Üsküp'te inşa etmeyi planladığımız "**Jakup Asipi Gençlik Merkezi**" ile gençlerin milli ve manevi değerlerin korumasına destek olmayı hedefliyoruz.

SMS GENCLİK yaz
3072'YE GÖNDER
5 TL BAĞIŞTA
BULUN
4072'YE GÖNDER
27 TL BAĞIŞTA
BULUN

Makedonya

Türkiye

İYİLİĞİN
Geleceği

KAMPANYA KODU:
11893

ZİRAAT BANKASI HESAP NO: 2124994-5007
IBAN: TR66 0001 0004 8802 1249 9450 07